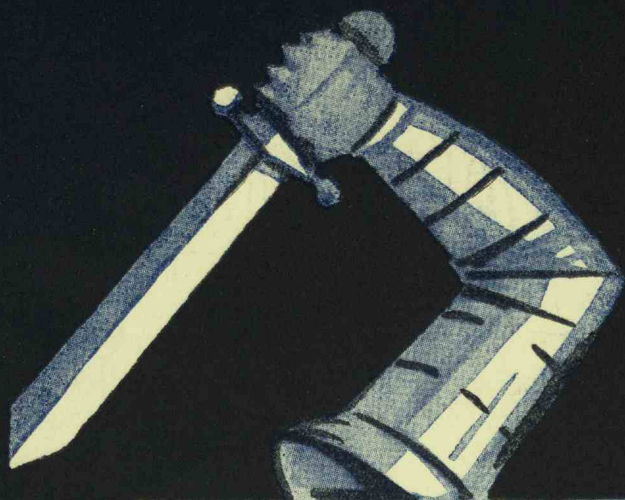

Kustaa Vaasa

2

1939

VALKOISEN ARMEIJAN TESTAMENTTI

Vapaussodan ylipäällikön voimakas vetoomus

Armeija pitää oikeutenaan saada avoimesti lausua toivomuksenaan, että moisten olojen uudistumisen välttämiseksi annetaan takeita luomalla yhteiskuntajärjestys ja hallitusvalta, jotka ainaiseksi suojaavat meitä uudelta samanlaiselta hirmukaudelta, josta maamme juuri on pelastunut. Armeija pitää tältä varalta ainoana takeena sitä, että Suomen valtiolaivan peräsin uskotaan lujiin käsiin, joihin eivät puoluekinat ylety ja joiden ei ole tarvis kompromisseja tehden pilkkahinnasta kaupitella hallitusvaltaa.

Valkoisen armeijan riveissä seisoo jokainen luottavaisena uskoen, että aika, joka on koittamassa, ei ole pettävä hänen toiveitaan. Tuhannet valkoiset ristit hautausmailla, tuolla kaukaisilla Suomen seuduilla, puhuvat äänetöntä kieltänsä. Vainajat vaativat, ettei heidän uhrinsa ole ollut turha. [1]

---

[1] Vapaussodan suurena juhlapäivänä 16. 5. 1918 lausui vapaussodan ylipäällikkö C. G. Mannerheim senaatille pitämässään puheessa edelläolevat sanat, jotka meidän on syytä erityisesti tänä päivänäkin muistaa.

Kustaa Vaasa

POLIITTINEN AIKAKAUSLEHTI

N:o 2 | Ensimmäinen vuosikerta | 22. 3. 1939

Toimitus ja konttori: Hesperiankatu 22. A. 19 Puhelin 91 390

Toimitus Erkki Räikkönen Pää- ja vastaava toimittaja

Tilaushinta: Vuonna 1939 mk 25:— Vuonna 1940 mk 50:—

SUOMEN KANSANRINTAMA

Kohtalokas poliittinen erehdys

Siitä huolimatta, että marxilais-sosialistinen ja porvarillinen maailmankatsomus seisovat sovittamattomasti vastakkain, syntyi maassammekin valtionpäämiehen vaihdoksen yhteydessä kaksi vuotta sitten uusi poliittinen ryhmitys, maalaisliiton ja edistyspuolueen liittoutuminen sosialidemokraattien kanssa. Tämä liittoutuminen, jota tavallisesti nimitetään kansanrintamaksi, aloittaa merkillisen vaiheen kansamme historiassa, ja saattaa seurauksiltaan muodostua käänteentekeväksi.

Kansanrintaman muodostuminen merkitsee porvarilliselle isänmaalliselle maailmankatsomukselle ankaraa iskua, sillä se katkaisee vapaussodan jälkeisen luonnollisen ryhmityksen, valkoisen rintaman, joka on tosiasiallisesti ollut koko itsenäisyysaikamme poliittisen elämämme tienviittana. Maalaisliiton ja edistyspuolueen johtajat ovat ottaneet raskaan edesvastuun hartioilleen suostuessaan liittoutumaan puolueen kanssa, jonka koko toiminta tähtää yhteiskuntamme peruspylväiden alasrepimiseen, ja varmaa on, että he eivät voi väistää kohtaloaan siinä, että heidän kerran on tehtävä tili tästä liittoutumisestaan Suomen kansan edessä.

Kansanrintaman porvarillinen siipi on selittänyt, että se liittoutumisellaan sosialidemokraattien kanssa tahtoo edistää Suomen kansan eheytymistä, ja se vakuuttaa, että sosialidemokraattinen puolue ei enää ole yhteiskunnalle yhtä vaarallinen kuin aikaisemmin; sen käsityksen mukaan nimenomaan tällainen liittoutuminen on omiaan johtamaan sosialidemokraattien piirissä maltillisen mailmankatsomuksen syntymiseen.

Maalaisliiton ja edistyspuolueen johtajat erehtyvät kuitenkin perusteellisesti, jos he luulevat Suomen kansan eheytymisen tapahtuvan siten, että he henkilökohtaisesti liittoutuvat vasemmiston puoluepäälliköiden kanssa. Kansamme todellinen eheytyminen voi tapahtua tosiasiassa kuitenkin vain siten, että vasemmiston puoluepäälliköt kerta kaikkiaan syrjäytetään johtaja-asemastaan Suomen työväestön piirissä ja työväestö uusien johtajien toimesta ohjataan kansallisen ajattelun pohjalle. Mitään muuta mahdollisuutta kansamme eheytymiseen ei ole olemassa, ja kaikki suunnitelmat, jotka rakentuvat toiselle pohjalle, tulevat aina epäonnistumaan.

Sensijaan on kyllä totta, että sosialidemokratinen puolue on viime vuosien aikana käytännöllisessä toiminnassaan osoittanut maltillisuutta, mutta on suuri erehdys kuvitella, että joku todellinen muutos sen sisimmässä olemuksessa olisi tapahtunut. Sosialidemokrattien maltillisuus on vain taktillista maltillisuutta, ja nimenomaan taktilliset syyt vaativat sitä nyt puhumaan Jaakopin äänellä, jotta se sopivan hetken tullen olisi tarpeeksi voimakas paljastamaan Esaun kätensä.

Maalaisliiton ja edistyspuolueen johtajien liittoutuminen sosialidemokraattien kanssa on selitetty johtuvan myös siitä, että nämä puolueet tahtovat vasemmiston avulla syrjäyttää oikeiston poliittisesta vaikutusvallasta, koska ne näkevät oikeiston kasvamisessa uhkan parlamentaariselle maailmankatsomukselle. Aivan erityisesti kohdistuu kansanrintaman vihamielisyys Isänmaallista Kansanliikettä vastaan, jonka maalaisliiton ja edistyspuolueen johtajat katsovat edustavan nousevaa fascismia.

Kansanrintaman vihamielisyydestä Isänmaallista Kansanliikettä vastaan ovat viime kuukausien tapahtumat puhuneet selvää kieltä, jopa todistaneet sellaista hermostuneisuutta, jollaiseen voi tulla ainoastaan poliittiseen ylivireeseen joutunut ja pahan omantunnon omaava itsekäs ryhmäkunta.

Kansan eheyttämisen sijasta johtavat tosiasiallisesti maalaisliitto ja edistyspuolue sosialidemokraattista puoluetta yksinvaltaan tässä maassa, ja siten aikaansaavat tilanteen, joka uhkaavana ukkospilvenä jo nyt kaartaa päittemme päällä. On nimittäin muistettava, että jos sosialidemokraattinen puolue tulee pääsemään ehdottomaan enemmistöön eduskunnassa — nyt tai myöhemmin — kantavat maalaisliiton ja edistyspuolueen johtajat edesvastuun siitä, sillä heidän liittoutumisensa sosialidemokraattien kanssa on ollut omiaan hämäämään kansalaisten mieliä ja estämään heitä näkemästä, millaisten arvojen menetyksestä itse asiassa on kysymys.

On turha kuvitellakaan, että valkoinen Suomi, joka vapaussodan päivinä kantoi kalliin uhrin isänmaan alttarille, ilman muuta olisi valmis alistumaan sosialidemokraattien ohjelman toteuttamiseen. Suojeluskuntia ei tässä maassa eduskuntapäätöksellä tulla koskaan lakkauttamaan, kirkkoa ei valkoinen Suomi salli häväistävän eikä oikeuslaitosta maahan poljettavan.

Yhtä jyrkän vastustuksen tulee sosialidemokraattinen puolue kohtaamaan, jos se ryhtyy sosialisoimisohjelmaansa toteuttamaan.

Suomen kansa ei kerta kaikkiaan tule koskaan alistumaan sosialistiseen komentoon, pyrkipä tuo ajatussuunta valtaan aseet kädessä, niinkuin 1918, tai kuin varas hiipien yöllä taloon, niinkuin nyt tapahtuu.

Yhtä varmasti tulee sosialidemokraattien johtama ajojahti Isänmaallista Kansanliikettä vastaan, siitä huolimatta, että maalaisliiton ja edistyspuolueen johtajat ovat siinä mukana, epäonnistumaan, sillä on muistettava, että isänmaallista mieltä ei tässä maassa hävitetä hallinnollisilla määräyksillä.

Isänmaallinen Kansanliike sulkee piiriinsä joka tapauksessa uhrivalmeimman, puolustusintoisimman ja aktiivisimman osan kansaamme, ja edustaa sellaista poliittista voimaa, että sitä on mahdoton millään tavalla hävittää, päinvastoin kaikki sen tukahduttamisyritykset tulevat vain lisäämään sen voimaa.

Maalaisliiton ja edistyspuolueen johtajien on syytä panna käsi sydämelle ja vakavasti ajatella niiden tekojen seurauksia, jotka aiheutuvat heidän poliittisesta harhalaskelmastaan. Jos he tunnustavat isänmaan edun ainoaksi toimintansa määrääjäksi ja jättävät kokonaan huomioonottamatta henkilökohtaiset valtapyyteensä, on heidän nopeasti vedettävä oikeat johtopäätökset tilanteesta.

Heillä ei ole oikeutta auttaa sosialidemokraattista puoluetta valtaan ja siten johtaa Suomen kansaa vakavien ristiriitojen eteen. Jos he tämän tekevät varoituksista huolimatta, leikkivät he isänmaan vapaudella ja kirjoittavat alle oman poliittisen kuolemantuomionsa, joka seuraa hitaasti mutta varmasti.

Kansanrintaman johtajien on syytä muistaa, että jousta ei ole hyvä jännittää liian kireälle.

VAALILIITOT
ja valkoinen rintama

Tammikuun 22 päivänä 1939 julkaisivat lehtemme toimittajat sanomalehdissä eräitä kirjoituksia, joissa he muistuttivat kansallisille porvarillisten puolueiden yhteistoiminnan tärkeyttä ja erityisesti vaaliliittojen aikaansaamisen välttämättömyyttä.

Maan sanomalehdistön vastaus näihin kirjoituksiin oli kielteinen. Erityisesti maalaisliiton ja edistyspuolueen lehdet nousivat takajaloilleen, ja torjuivat jyrkästi kaikki ajatukset yhteistoiminnan aikaansaamisesta, mutta varsin kylmä oli myös muiden porvarillisten puolueiden sanomalehtien suhtautuminen asiaan.

Yleiselle sanomalehtimoraalille tunnusomainen ilmiö oli, että se turvaantui itse asiaa torjuessaan henkilökohtaisiin parjauksiin. Kuvaavana esimerkkinä tästä kerrottakoon, että edistysmielinen Hämeenlinnassa ilmestyvä sanomalehti Häme julkaisi 30. 1. pakinan Kustaa Vaasasta ja ilmitoi siinä tavallista paksumpaa valhetta, jopa niin paksua, että sen omatunto itse heräsi. Lehden päätoimittaja, maisteri Lauri Apala soitti hätääntyneenä Kustaa Vaasan konttoriin ja ryhtyi selittämään asiaa. Hän sanoi itse olleensa sairaana eikä laisinkaan nähneensä, mitä kirjoituksia lehteen tuli, ja pyysi, että lehteä vastaan ei missään tapauksessa nostettaisi painokannetta. Siinä tapauksessa, että sitä ehdottomasti vaadittaisiin, olisi hän valmis julkaisemaan lehdessään peruutuksenkin, mutta hän kuitenkin toivoi, että niin ei tarvitsisi tapahtua, koska sanomalehti »joutuu kovin noloon asemaan» peruuttaessaan seuraavana päivänä sen, mitä edellisenä päivänä on sanonut.

Keskustelu tapahtui Kustaa Vaasan taloudenhoitajan kanssa, joka ei asiaan tahtonut sanoa mitään, vaan pyysi maisteri Lauri Apalaa kääntymään suoraan Kustaa Vaasan toimittajien puoleen.

Edelläoleva on hyvin kuvaavaa: sanomalehti saa kirjoittaa, mitä »sylki sattuu suuhun tuomaan»,

mutta peruuttaa puheitaan se ei voi, vaikka huomaakin erehtyneensä, koska se »joutuu kovin noloon asemaan». Todellakin — sanomalehtimoraalia ei ole olemassa.

Maisteri Lauri Apala yritti vielä samana päivänä kysellä uudelleen, tuleeko käräjät eteen vai ei, ja vieläpä on hän kerran myöhemminkin, muiden asioiden yhteydessä, sitä kuulustellut lehtemme taloudenhoitajalta.

Kolmasti esitettyyn kysymykseen vastaamme nyt julkisesti: maisteri Lauri Apala voi nukkua yönsä rauhassa, sillä Kustaa Vaasa ei saavu Hämeenlinnaan käräjöimään. Nykyinen ajankohta ei ole siihen sopiva, mutta jos olosuhteet maassa muuttuvat suotuisimmiksi, saattaa Häme-lehden päätoimittajalla olla käräjätkin edessä.

Ottaen huomioon, että kansanrintaman sanomalehtien vastaus oli suurin piirtein katsoen kauttaaltaan samanlainen kuin edelläesitetty yksityistapaus — se turvautui asiallisen vastauksen asemasta henkilökohtaiseen parjaukseen — on sanomattakin selvää, että yhteistoiminta porvarillisten puolueiden kesken tulee olemaan erittäin vaikeasti aikaansaatavissa.

Maalaisliitto ja edistyspuolue ovat kyllä tehneet periaatteellisen päätöksen vaaliliiton solmimisesta keskenään, ja sitä on tietysti tyydytyksellä tervehdittävä, mutta hyvin mahdollista on, että siihen ensi kesän vaaliliittosuunnitelmat pysähtyvätkin.

Muut porvarilliset puolueet eivät ilmeisesti halua ryhtyä vaaliliittoon keskenään, ja Isänmaallinen Kansanliike, joka siihen ehkä olisi valmis, on tahdottu työntää syrjään.

Poliittinen tilanne maassamme ei siis suinkaan ole lohdullinen. Vasemmisto marssii vaaleihin yhtenä rintamana ja porvarillinen Suomi antaa toisarvoisten syiden pirstoa itsensä hajalleen.

Puolue-elämän kirous painaa uhkaavana kansaamme, ja ne, jotka myötävaikuttavat valkoisen rintaman syntymisen estämiseen, ottavat raskaan edesvastuun päälleen.

Yhteisten vaaliliittojen vastustajat toimivat Suomen kansan todellisen edun vastaisesti ja itse asiassa edistävät Suomen kansan vihollisen asiaa.

Kustaa Vaasa, joka ei omalta kohdaltaan, ainakaan välittömästi, voi mitään vaikuttaa vaaliliittojen aikaansaamiseksi — siihen se ei ole pyrkinytkään, vaan se on ainoastaan tahtonut julkilausua ajatuksen, joka elää voimakkaana kansamme keskuudessa — tulee keskittämään vastaisessa toiminnassaan päähuomionsa siihen, että valkoinen Suomi saadaan ainakin miehissä äänestämään, siitä huolimatta, että vaaliliittojen estymisen takia kymmenettuhannet porvarilliset äänet menevät hukkaan ja että sadon niistä korjaavat sosialistit.

Kustaa Vaasa tulee niinikään parhaansa mukaan herättämään yhteishenkeä isänmaallisten kansalaisten kesken puolue- ja kielirajoista riippumatta, tietoisena siitä, että valkoinen rintama voi syntyä vaalien jälkeenkin, ja niin pian kuin se syntyy, kääntyy maamme poliittinen kehitys toiseen suuntaan, ja se taas puolestaan määrää kansamme tulevat kohtalot.

Ukko-Pekka

Vuoden 1938 keväällä lausui presidentti P. E. Svinhufvud Kotkaniemessä vierailleelle Suomen Kuvalehden haastattelijalle seuraavat merkittävät sanat:

»Jos porvarit tässä maassa olisivat yksimielisempiä, pystyisivät he hoitamaan tätä maata aivan erinomaisesti. Vasemmiston kosiskelu on aivan turhaa. Kyllä porvarien pitäisi pystyä hoitamaan tämä maa.

Ja sitten hän jymäytti kuin järeällä tykillä:

— Ellei Saksa olisi voimistunut, eivät sosialistit olisi antaneet suuriakaan maanpuolustukseen.

— Kyllä asia niin on, jaa-a, jaa-a.»

»Tervehdys» Ruotsista.

Ruotsin sanomalehdistö on myöskin sisältänyt uutisia ja kirjoituksia Kustaa Vaasasta ja erityisesti on kuningas Kustaa Vaasan kaupungin, Upsalan sanomalehti »Upsala Nya Tidning» kirjoittanut asiasta m.m. seuraavaa:

»Tämän esiintymisen merkitystä ei pidä yliarvioida. Mutta jos se vastoin olettamusta tulisi saamaan menestystä, tulee Suomessa jonkun ajan kuluttua syntymään poliittinen korkeajännitys. Lapuan henki nähtävästi muistuttaa jälleen olemassaolostaan, vaikka tällä kerralla ilmeisesti tahdotaan hävittää koko demokratian perusolemus — olisikin muuten ihmeellistä, ellei vanhoista erehdyksistä olisi mitään opittu. Se on vaarallinen tunnusmerkki, ja olisi ihmeellistä, jos se tulisi löytämään joitakin kannattajia Suomen ruotsalaistenkin piirissä.»

Mitä KUSTAA EERIKINPOJALLE kuuluu

Suomalainen sananlasku sanoo: »Se koira älähtää, johon kalikka kalahtaa.» Nyt on kalikka kalahtanut ja koira älähtänyt. Kalikka oli »Kustaa Vaasa» ja koira »kansanrintama».

Tuskin koskaan on sata sanomalehteä ryhtynyt niin hurjasti pauhaamaan kuin Kustaa Vaasan ilmestymisen johdosta. Ja kuitenkin oli aihe hyvin vaatimaton: kaksi kansalaista julkaisi sanomalehdistössä kolme kirjoitusta, joissa puhuttiin yksimielisyyden tarpeellisuudesta ja vaadittiin vaaliliittoja.

Tekisi mieli sanoa Kustaa Vaasan synnystä kalevalaisin sanoin:

»Sata oli miestä salvoimella,
tuhat oli tuvan katolla,
tehessä tätä taloa,
laaittaissa lattiata.»

Vihollinen — »kolmas valtakunta».

Kustaa Vaasan ilmestyminen on ennenkaikkea peljästyttänyt marxilaiset sosialistit, ja juuri heidän sanomalehdistönsä onkin suurimman metelin siitä nostanut. Suomen Sosialidemokraatti, Helsingissä ilmestyvä Karl Marxin puolueen äänenkannattaja, kirjoitti 23. 1. pääkirjoituksen »Kustaa Vaasa», jossa se suoralta kädeltä totesi, kuinka »jokainen hiukankin maailman asioita seuraava tietää, että pienten kansojen ja valtioiden suurin ja monien kohdalta välitön vaara uhkaa kolmannesta valtakunnasta». Näin avoimesti ei Suomen Sosialidemokraatti aikaisemmin ole tunnustanutkaan, että se näkee Saksassa kansamme suurimman vihollisen. Tunnustus olisi ollut vielä täydellisempi, jos lehti olisi lisännyt, että se näkee Neuvosto-Venäjässä maamme suurimman ystävän.

Ulkomaalainen lentokone vierailee.

Suomen Sosialidemokraatin ystävällinen mieliala Neuvosto-Venäjää kohtaan puhkesi näkyvämmin esiin noin kuukausi myöhemmin, nimittäin silloin, kun venäläinen lentokone teki törkeän rajaloukkauksen suorittaen tiedustelu- ja valokuvausretken Suomen alueelle aina Viipurin porteille saakka. Maan sanomalehdistö lausui tämän tapauksen johdosta ankaran tuomionsa, mutta Karl Marxin äänenkannattaja kirjoitti 22. 2. viattomin otsikoin »Ulkomaalainen lentokone risteili eilen puolenpäivän aikaan kannaksen ja meren yllä.» Tietysti lehden lukijat, ainakin ne, jotka tyytyivät vain otsikon silmäilemiseen, saivat sen käsityksen, että oli kysymyksessä joku ystävällinen lentovierailu tai että korkeintaan oli kysymyksessä joku saksalaisen lentokoneen käynti maassa, sillä todellinen vaarahan uhkaa — »kolmannesta valtakunnasta».

Yksinkertaisen väen ilmoitukset.

Suomen Sosialidemokraatti teki muuten pääkirjoituksessaan toisenkin yhtä ihmeellisen väitteen sanoen Kustaa Vaasasta m.m.: »Tietenkin on jokin määrä yksinkertaista väkeä nytkin olemassa, joka uskoo tekevänsä ties kuinka vaikuttavan isänmaallisen teon täyttämällä uuden yrityksen kalliit ilmoituspalstat.» Siitä huolimatta, että Suomen Sosialidemokraatin päätoimittaja Eino Kilpi, joka on kirjoituksen laatija, väittää »kahlanneensa» Kustaa Vaasan perustamisilmoitukset läpi, uskaltaa hän kuitenkin silmää räpäyttämättä sanoa kysymyksessä olevan ilmoitusten keräämisen lehteen. Tämän hän tekee siitä huolimatta, että Kustaa Vaasan perustamisilmoituksessa nimenomaan selvästi sanottiin, että »emme tule julkaisemaan

lehden palstoilla liikemaailman ilmoituksia».

Suomen Sosialidemokraatti tietää enemmän kuin Kustaa Vaasa itse, vieläpä senkin, että kysymyksessä on »kalliit ilmoitushinnat» — kyllä sopii hakea »yksinkertaisen väen» ilmoituksia Kustaa Vaasasta, vaikka suurennuslasin kanssa.

Suomen Sosialidemokraatin toimitustapa on valheeseen turvaantumista alusta loppuun saakka, ja tätä valhetta on se kaikissa eri vivahteissa ammentanut parikymmentä vuotta. Ja on nyt ilmeisesti jo niin paatunut, että ei enää uskokaan, että valheella on lyhyet jäljet.

Eräänä päivänä, niin uskomme, tulee Suomen Sosialidemokraatti kyllä heräämään karvaaseen todellisuuteen, ja sen tuomarina tulee olemaan Suomen työväestö itse; tapahtuuko tuomio Kustaa Vaasan tai Kristian Tyrannin — tällaistakin nimeä ehdotti Eino Kilpi kirjoituksessaan lehdellemme — toimesta, sen osoittaa tulevaisuus, ja se riippuu myös siitä, millainen on lehden lopullinen syntilista.

Henkilötietoja Sasu Punasesta.

Kaikkein kipeimmin näkyi Kustaa Vaasan ilmestyminen koskevan kuitenkin Sasu Punaseen, Suomen Sosialidemokraatin kuuluisaan pakinoitsijaan, joka maalliselta nimeltään on Yrjö Räisänen, kansanedustaja ja siis, — loukkaamaton persoonallisuus — mutta josta meidän nyt kuitenkin on pakko puhua, sillä puhuihan sitä Sasukin.

Lapuanliikkeen aikana oli Sasu vähällä saada autokyydin, ja olisi kenties voinut joutua istumaan muurahaispesäänkin jossain siellä Savon metsäkulmilla, mutta Sasulla oli Lapuanliikkeen piirissä eräs korkea ystävä, joka sanoi:

— Ei Sasulle saa autokyytiä antaa!

Niin jäi Sasu kyyditsemättä, ja 1930 joulukuun 6 päivänä presidentinlinnan itsenäisyysjuhlassa pääsi Sasu itsensä Vihtori Kosolan kanssa henkilökohtaiseen tuttavuussuhteeseen ja sai samalla todistajan läsnäollessa kaikkein korkeimman lupauksen, että tulee säästymään vastakin autokyydeistä.

Sasu kysyi Kosolalta:

— Saanko minä tulla Lapualle työväentalolle puhumaan!

Kosola vastasi:

— Avaimet ovat minun taskussani, sopiihan niitä tulla Lapualta kysymään!

Tämä on tosikertomus niiltä ajoilta, jolloin työväentalojen avaimet noin kuvaannollisesti sanoen olivat Lapuanliikkeen taskussa.

Kyyditsemättä ja muurahaispesään istuttamatta se Sasu silloin jäi, ja nyt on sitä vaikeata enää kyyditäkään, sillä Sasulla on oma auto, jolla pääsee karkuun vaikka Petsamoon saakka.

Sellainen mies se Sasu on, ja siitä olisi kyllä paljon mielenkiintoista kerrottavaa, mutta riittäköön tämä nyt ensiesittelyksi, ja annettakoon sensijaan Sasun itsensä puhua.

Sasu pakinoi.

Alakerrassaan 24. 1. sanoi Sasu Kustaa Vaasaa tarkoittaen m.m. seuraavaa: »Ja itse tekstissä sanotaan ylioppilaille, joita salakavalasti valmennetaan ensi kesän muilutushommiin — mikäli sellaisia saadaan aikaan: »Valkoisen rintaman on nyt koottava rivinsä, ja tässä rivien kokoamisessa voi ylioppilasnuoriso suorittaa erittäin tärkeän tehtävän, jonka suoritus voi muodostua käänteentekeväksi.» Sasu siis pelkää edelleen — muilutushommia.

Yhden neuvon tahtoisimme Sasulle antaa. Olisi varmasti viisaampaa koettaa pysytellä pakinoissa totuudessa, sillä vaikka valehtelemisesta nykyisin hyvin maksetaankin, niin sittenkin saattaisi olla parempi — ehkä kaiken varalta — ettei mene valehtelemisessaan liiallisuuksiin.

Alakerrassaan 25. 1. sanoi Sasu m.m. seuraavaa: »Se on vasta äkäinen mies meille marxilaisille tällä kertaa tuo inkeriläismaisteri Erkki Räikkönen. Yhdessä ruotsalaisen jääkärilääkärin G. E. von Hertzenin kanssa hän julistaa, että »kaikki yhteistoiminta Suomen Sosialidemokraattisen puolueen kanssa on heti katkaistava...» Lyhyesti ja selvästi sanottu.»

Sventon »Politiikan taito».

Sasu kirjoitti edelleen:

»Vuonna 1928 hän julkaisi »Itsenäisyyden Liiton poliittisen kirjaston» yhtenä teoksena Sventon kirjan »Politiikan taito» — suosittelemme sitä Erkille nyt luettavaksi. Tekisi mieli ottaa siitä lainauksia tähän artikkeliimme näytteeksi siitä minkälaista marxilaiskylvöä Erkki silloin itse harjoitti.»

Sasu tuo suurella riemulla esiin Sventon kirjan »Politiikan taito» ja tahtoo saattaa kirjan lapualaismielisen kustantajan häpeäpaaluun sen johdosta. Pahasti Sasu kuitenkin erehtyy, jos luulee Sventon kirjan esiinvetämisellä hämäävänsä kirjan kustantajaa.

Sventon kirjaa ei Itsenäisyyden Liitto levittänyt laisinkaan — ei ainoatakaan kappaletta — ja maisteri Erkki Räikkönen ei ole vaivautunut edes koskaan sitä lukemaan; ja sitäpaitsi kirjan koko painos myytiin myöhemmin Sventon aateystäville, jotka sitä levittivät edelleen.

Kirjan kustantamiseen vaikuttivat varsin erikoislaatuiset syyt. Svento itse, joka silloin kuului Itsenäisyyden Liiton valtuuskuntaan ja oli siellä sosialidemokraattien tärkein edustaja, kovasti tahtoi saada kirjansa julkisuuteen, ja kun sopivaa kustantajaa ei ollut tiedossa, tarjosi sitä Itsenäisyyden Liitolle, vaatien tekijäpalkkiokseen — 8000 markkaa.

Sosialidemokraatti avaa palstansa.

Sventon pyyntö täytettiinkin, ja sillä tuli olemaan eräässä suhteessa hyvin siunauksellinen merkitys. Suomen Sosialidemokraatin palstat — Svento oli lehden vaikutusvaltaisimpia toimittajia ja vastasi ystävyyden osoitukseen ystävyyden osoituksella — avaantuivat yhtäkkiä, jo kauan ennen kirjan ilmestymistä, mutta heti tekijäsopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, Itsenäisyyden Liiton käytettäviksi ja liitto käyttikin niitä hyvin taitavasti

hyväkseen. Itsenäisyysjuhlien ja lippujuhlien hyväksi tehtiin lehden palstoilla voimakasta mainosta, ja seurauksena oli, että Suomen työväestö alkoi palautua kansallisille linjoille, unohtaen kokonaan Karl Marxin pahat opit.

Tätä erikoislaatuista aikakautta, Erkki Räikkösen »kansanrintama-aikaa», kesti kuitenkin hyvin lyhyen aikaa. Suomen Sosialidemokraatin palstat suljettiin nimittäin pian jälleen, ei kuitenkaan Sventon toimesta, vaan K. H. Wiikin, — kyllä olisi julkaistu tämän Suomen Karl Marxinkin »Politiikan taito», jos lehden palstat olisivat jatkuvasti vain olleet käytettävissä, mutta tarjousta ei tehty — joka »pyhien kirjojen vartijan» ominaisuudessa edusti puolueensa puhtainta luokkataisteluoppia.

Pistokoe maksoi 8000 mk.

Sventon »Politiikan taito», sen kustantaminen, oli siis välillisesti vain pieni koe siitä, olisiko Suomen työväki johdettavissa kansallisen ajattelun pohjalle, jos sen sanomalehtiä toimitettaisiin isänmaallisessa hengessä. Ja vastaus oli kyllä myönteinen, sillä monet työväenyhdistykset ryhtyivät heti järjestämään lippujuhlia ja itsenäisyysjuhlia, ja työväen soittokunnat soittivat »Porilaisten marssia» ja työväen laulukuorot lauloivat »Maamme-laulua»; punaiset liput ja »Kansainvälinen» unohtuivat.

Tämä pistokoe tosin maksoi 8000 markkaa, mutta näin porvarilliselta kannalta asioita arvostellen ei ole mitään syytä katua asiaa, sillä nyt tiedetään, että Suomen työväen kansallisen ajattelun esteenä ovat vain sen johtajat, joista useimmat ovat niin jääräpäitä, etteivät muuta mielipidettään luokkataisteluopista, vaikka julkaistaisiin heidän laskuunsa kymmenen »Politiikan taitoa».

Niin, että parasta on Sasu, kun et puhu enää Sventon kirjasta mitään, vaan olet siitä asiasta hiljaa kuin hiiri. Teet Sventolle vain karhunpalveluksen, ja vaikutat siihen, ettei hän pääse koskaan — Suomen lähettilääksi Varsovaan.

Vaasan Jaakkoa pyydetään avuksi.

Alakerrassaan 26. 1. sanoi Sasu maisteri Erkki Räikköstä tarkoittaen m.m. »Viittaamme hänen toisaalla tämän päiväiseen lehdessämme julkaisemaan lyhyeen, teesien muotoon puettuun elämäkertaansa, joka pyrkii olemaan vaatimaton, niin vaatimaton, että ajattelemme, eiköhän Erkin lapuanliikkeen aikainen ritamamiestoveri »Vaasan Jaakkoo», joka on politiikko ja pisnesmies Erkki Räikkösen parempi tuntija kuin allekirjoittanut, tartu asiaan ja tuo vielä lisää keskusteluun. Seuraamme odottavin mielin »Vaasa»-lehden lähestulevaisia numeroita.»

Sasun usutus ei, ainakaan vielä toistaiseksi, ole johtanut mihinkään tulokseen; Sasu on saanut kohta lähes kaksi kuukautta odottaa »lähestulevaisia numeroita».

»Missä on se mies...

Alakerrassaan 27. 1. kirjoitti Sasu m.m. seuraavaa: »Nyt on ilmoituksen saanut julaistavakseen myöskin Ilkka, joten ei puutu enää kuin että Yliruusin lehti sen saa — siellä kai onkin lujemmin hätä rahasta. Ja kun se on tapahtunut, niin täyttyy se, mitä toivoo Vaasan marxilaislehden, Pohjanmaan Kansan »Punanokka» — »silloinhan he, (Erkki ja Gunnar) vetäisivät porvarillisen rintaman umpinakkiin ja Perhos-Erkistä tulisi »Se mies», jota vailla synkkäkatseisemme ovat olleet sitten »Jumalan valitseman kansanjohtajan» siirtymisen autuaammille taistelutantereille.»

Ja edelleen:

»On muistettava, että Erkki oli vuonna 1930 kesällä yksi lapuanliikkeen johtajia, joka Itsenäisen Suomen mainitun vuoden elokuun numerossa varusti siinä julaistun kuvansa seuraavalla tekstillä: »Maisteri Erkki Räikkönen, Itsenäisyyden Liiton puheenjohtaja ja Lapuanliikkeen Helsingin toimikunnan sihteeri». Siis tärkeä viskaali noina aikoina, jolloin hän oli unohtanut kaksi vuotta aikaisemmin kustantamansa kirjan, Sventon »Politiikan taito...»

No Sasu, joko taas rupesit puhumaan Sventon kirjasta...

Kosolan puhe.

Alakerrassaan 28. 1. 1939 kirjoitti Sasu m.m.: »Helsingin lapualaislehti on myös hyvin niukasti huomioinut Erkin ja Gunnarin otetta. Se miellyttää sitä sikäli, että siinä julistetaan marxilaisuus lopetettavaksi »viimeistä piirtoa myöten», mutta kun siinä palataan alkulapualaiselle vuorineuvoskannalle, että »eivät kysy tämän maan pellot, mitä kieltä kyntäjä puhuu», — iskulauseen tekijän aika olisi nousta esiin, sillä Vihtori Kosolan ei lause ole, vaikka se hänellä lausutettiin — ei lehti jaksa seurata mukana syystä, että juuri on haukkunut maalaisliiton siitä, että se on pettänyt suomalaisuuden asian ja kaivanut suomalaisuusohjelman suohon.»

Sasu on kyllä oikeassa, että »eivät kysy tämän maan pellot, mitä kieltä kyntäjä puhuu»-lause ei ole alkuaan Vihtori Kosolan kynästä lähtenyt, vaikka se hänen suunsa kautta ensimmäisen kerran uloslausuttiin. Lauseen laatija ja koko puheenkin tekijä istuu tällä hetkellä Aurajoen rannalla ja polttelee siellä sikaariaan. Hänen nimensäkin vielä kerran sanotaan, jos sille mielelle tullaan, mutta toistaiseksi pidetään omana tietona. Jämerä mies hän on joka tapauksessa ja häntä on sellaisen miehen kuin Sasun aina ajateltava hieman pelonsekaisella tunteella.

Loppusanat.

Yhdessä viikossa olikin Sasu puhunut suunsa puhtaaksi ja piti sitten parin viikon paussin, minkä jälkeen yritti vielä levittää siipiään, mutta tällä kerralla — viittaamme Sasun pakinaan 10. 2 — hänen saarnansa oli kovin heikkoa.

Tässä on nyt pienillä viittauksilla ja lainauksilla tullut kerrotuksi, mitä pahaa yksi ainoa lehti on puhunut, mutta siihen voidaan vain lisätä, että samanlaista on koko muunkin sosialistilehdistön esiintyminen.

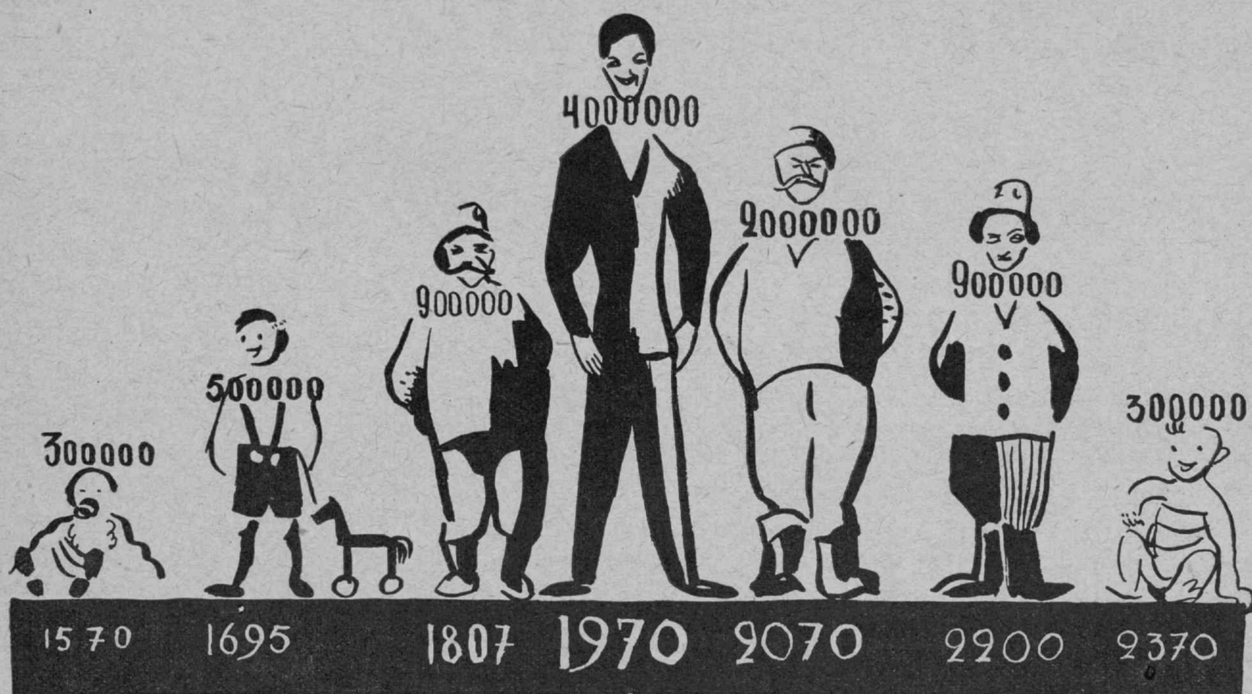
Kustaa Eerikinpoika.

SUOMI,

suuri maa, pieni kansa

Saammeko vastaisinakin vuosisatoina säilyttää isiemme maan kansamme asuma-alueena

Väestökysymyksemme numeroiden valossa

Suomen asukasluku oli vuonna 1571 veroluettelojen perusteella laaditun laskelman mukaan noin 300.000 ja 1800-luvun alussa, ennen Suomen sodan puhkeamista, oli se yli 900.000. Maamme asukasluku oli siis noin 235-vuotisen ajanjakson kuluessa kasvanut kolminkertaiseksi.

Vuonna 1810 — Suomen sodan jälkeen — oli maamme asukasluku 863.301 ja vuonna 1910 3.115.197, joten se seuraavan 100-vuotisen ajanjakson kuluessa kasvoi yli 3,6-kertaiseksi.

Nämä kylmät numerotiedot puhuvat meille omalaatuista kieltä väestökasvun kehityksestä. Ne todistavat, että maamme väestölisäys on Ruotsinvallan aikana ollut tavattoman hidasta ja taasen Venäjänvallan aikana erittäin voimakasta. Jos väestölisäys olisi Ruotsinvallan aikana ollut suhteellisesti yhtä suuri kuin Venäjänvallan aikana, olisi Suomen asukasluku ollut vuonna 1810 yli 5.000.000, ja vuonna 1910 olisi se ollut lähes 20.000.000.

Nämä ovat tietysti teoreettisia lukuja, sillä tulee muistaa, että vaikka väestökasvun kehitys olisi vuodesta 1571 lähtien ollut yhtä suotuisa kuin 100-vuotiskautena 1810—1910, olisi sen todellisen kasvun tielle tullut muita ehkäiseviä tekijöitä, ennenkaikkea maamme kantokyky.

Ruotsinvallan aikana jatkuneet

yhtämittaiset sodat ja nälkävuodet vaikuttivat kohtalokkaasti väestömme kehitykseen, ja suorastaan murhaavaksi muodostui tilanne suuren Pohjansodan ja Isonvihan päivinä, jolloin maamme asukasluku aleni melkein puoleen siitä, mitä se oli ollut sitä ennen.

Järkyttynein mielin ajattelee kansamme vielä tänä päivänäkin noita Suuren Pohjansodan ja Isonvihan päiviä, jolloin toinen puoli kansaamme vaipui hautaan, ja Suomen kansa oli vaarassa tulla kokonaan pyyhkäistyksi pois historian näyttämöltä — kohtalo, joka aikaisempina vuosisatoina oli tullut niin monen muun suomensukuisen heimon osaksi.

Päätekijät Suomen väkiluvun tavattoman hitaaseen kasvuun Ruotsinvallan aikana ovat seuraavat:

1. Vuosien 1570—95 sodat Venäjän kanssa.
2. Kolmikymmenvuotinen sota.
3. Suuret nälkävuodet 1695—97.
4. Suuri Pohjansota ja Isoviha.
5. Ruotsinvallan viimeiset sodat.

Venäjänvallan aikanakin sattui huomattava ehkäisevä tekijä luonnolliselle väestökasvullemme, nimittäin vuosien 1866—1868 suuret nälkävuodet, jolloin maamme asukasluku väheni enemmän kuin 100.000 henkeä, mutta suurin piirtein katsoen muodosti Venäjänvallan aikana säilynyt yli 100-vuotinen rauhanajanjakso suotuisan tilaisuuden väestömme voimakkaaseen nousuun.

Ruotsinvallan aikaiset väestönumerot puhuvat sensijaan vakuuttavaa kieltä siitä, että Suomen kansan asema idän ja lännen välisenä taistelutantereena on muodostunut kuluneina vuosisatoina kohtalokkaaksi sen olemassaololle, kansan uhratessa melkein sukupolvesta sukupolveen aina parhaimman osansa sodan alttarille, kotiin jääneiden nääntyessä raskaan työtaakan alle tai tallautuessa suoraan vihollisen jalkoihin.

Ruotsin tukemana, mutta tavattoman kallein uhrein — huomattava osa kansamme tekemistä uhreista ei koitunut sen omaksi, vaan Ruotsin suuruuden hyväksi — kykeni kansamme kuitenkin torjumaan idän yritykset alistaa maamme valtansa alle, mutta tässä järkyttävässä kamppailussaan elämästä ja kuolemasta menetti se oman suuruutensa perusedellytyksen.

Kun idän ja lännen välinen kamppailu vihdoin 1808—1809 päättyi idän voittoon, oli kansamme onneksi jo sivistyksellisesti varttunut niin korkealle, että se pystyi hengen asein taistelemaan niiden arvojen puolesta, joita esi-isät olivat puolustaneet miekoin.

Lännestä meille tullut yhteiskuntajärjestys, jonka me sitten olemme säilyttäneet, on meille tullut maksamaan enemmän kuin mitä oikeus ja kohtuus olisi ollut.

Mutta jos näiden sivuhuomautusten jälkeen palaamme takaisin väestökysymykseen, on meidän nyt, luotuamme ensin katsauksen aikaisempien vuosisatojen väestökehitykseen ja todettuamme niiden järkyttävät vaiheet, luotava katsaus viime vuosikymmenien tilanteeseen.

Sanottakoon heti etukäteen, että viimeisten vuosikymmenien kehitys väestökysymyksessä on vähintään yhtä murheellinen kuin Ruotsinvallan aikainenkin kehitys, jopa vielä synkempi, sillä kaikista järkytyksistä riippumatta asukaslukumme silloin joka tapauksessa kasvoi, mutta nyt, kun ulkonaiset edellytykset, varsinkin itsenäisyytemme saavuttamisen jälkeen, ovat mitä parhaimmat, alkaa väestökasvumme hidastua arveluttavasti ja ilmeisesti parin kolmen vuosikymmenen jälkeen pysähtyy kokonaan — ja alkaa senjälkeen alentua.

Kolmen viime vuosikymmenen numerotiedot väkilukumme kehityksestä viisivuotiskausittain ovat seuraavat:

Vuonna	1910	3.115.197
»	1915	3.299.233
»	1920	3.364.807
»	1925	3.530.830
»	1930	3.667.067
»	1935	3.786.844

Väestökasvumme, johon vuosi 1918 jälleen teki pahan loven — silloin aleni maamme asukasluku huomattavasti — on siis ollut suhteellisesti tavattoman hidasta.

Valtiovallan toimesta ovat väestökysymyksen erikoistuntijat toimistopäällikkö G. Modeen ja aktuaari G. Fougstedt tehneet arviolaskelman väkiluvun vastaisesta kehityksestä, perustaen tämän laskelman vuoden 1931—1935 numerotilastoihin.

Kolmea eri laskutapaa käyttäen ovat he tulleet seuraaviin tuloksiin:

Ensimmäinen laskutapa.

Vuonna	1935	väkiluku	3.595.000
»	1940	»	3.690.000
»	1950	»	3.842.000
»	1960	»	3.940.000
»	1970	»	3.983.000
»	1980	»	3.976.000
»	1990	»	3.935.000
»	2000	»	3.895.000

Toinen laskutapa.

Vuonna	1935	väkiluku	3.595.000
»	1940	»	3.702.000
»	1950	»	3.898.000
»	1960	»	4.020.000
»	1970	»	4.067.000
»	1980	»	4.060.000
»	1990	»	4.011.000
»	2000	»	3.947.000

Kolmas laskutapa.

Vuonna	1935	väkiluku	3.595.000
»	1940	»	3.693.000
»	1950	»	3.819.000
»	1960	»	3.845.000
»	1970	»	3.787.000
»	1980	»	3.649.000
»	1990	»	3.451.000
»	2000	»	3.234.000

Ensimmäisen ja toisen olettamuksen mukaan väkiluvun kasvu lakkaisi 1970-luvun alussa, kun taas kolmannen otaksuman mukaan väkiluvun huippu saavutettaisiin jo vuonna 1960; joka tapauksessa maamme väkiluku tulisi siis parin kolmen vuosikymmenen kuluttua alenemaan.

Huolestuneina kysyvät kansalaiset, kuinka tämä ilmiö on selitettävissä ja miten se tulee vaikuttamaan kansamme vastaisiin kohtaloihin.

Edelliseen kysymykseen on kyllä olemassa luonnollinen selitys. Syntyväisyyden supistuminen on sivistyksen mukana seuraava onneton ilmiö. Avioliittojen solmiminen tulee vähäisemmäksi ja lapsien lukumäärää rajoitetaan tietoisesti. Eikä edes elintason kohoaminen vaikuta elvyttävästi asiaan, vaan pikemmin päinvastoin on omiaan hidastamaan väestön lisäkasvua.

Jälkimmäinen kysymys asettaa meidät vakavan tosiasian eteen. Asumme maassa, jonka pinta-ala on suhteellisesti tavattoman suuri, ja saattaisi hyvin elättää 10.000.000 asukasta, ehkä enemmänkin. Rajan takana asuu slaavilainen rotu, jonka kasvukyky on aivan tavaton. Tulee aika, jolloin se saattaa meidät puristukseen ja vyöryy luonnonlakien pakosta rajojemme sisäpuolelle ja ryöstää meiltä tämän maan asuma-alueekseen.

Joka tapauksessa on varmaa, että Suomen säilyminen itsenäisenä kansana olisi monin verroin varmempaa, jos sen väestön lisäkasvu olisi voimakas ja jos se voitaisiin saada suhteellisesti edes yhtä voimakkaaksi kuin se oli 100-vuotiskautena 1810—1910; silloin tulisi Suomen väkiluku olemaan vuonna 1970 lähes 5.000.000 ja vuonna 2000 yli 6.000.000. Ja jos kehitys jatkuisi samaan suuntaan, tulisimme varsin pian, viimeistään sadan vuoden kuluttua, saavuttamaan myös tuon edellämainitun 10.000.000 määräluvun.

Nykyisen sukupolven velvollisuus on ryhtyä ratkaisemaan väestökysymyksen kehitystä maamme tulevalle kehitykselle myönteiseen suuntaan, ja tämä velvollisuus kuuluu sitäkin läheisemmin juuri nykyiselle sukupolvelle, koska väestökysymyksen rappeutumisilmiö on voimakkaammin alkanut ilmetä sen elinaikana.

Ovathan sellaisetkin maat kuin Saksa ja Italia, joissa on tavaton väestötiheys, kyenneet kääntämään väestökasvun kehityksen viime vuosien aikana myönteiseen suuntaan. Pitäisihän silloin myös meillä, jossa väestötiheys neliökilometriä kohden on vain 11 — Saksassa ja Italiassa se on yli viisitoistakertainen — olla siihen mitä parhaimmat edellytykset.

Erityisesti kuuluu väestökysymyksen myönteinen ratkaiseminen valtiovallalle, jonka tulee löytää oikeat ja tehokkaat keinot siinä, että Suomen väkiluku saadaan nopeasti ja pysyvästi kasvamaan. Parlamentarismi asetetaan tämän kysymyksen yhteydessä ankaralle koetukselle: kykeneekö se ratkaisemaan tärkeimmän elinkysymyksemme.

Numerot puhuvat.

Syntyväisyys on maassamme muutaman vuosikymmenen aikana alentunut melkein puoleen entisestään. Jos syntyväisyys olisi esimerkiksi vuonna 1937 ollut sama kuin vuosisadan alussa, olisi maassamme pitänyt syntyä noin 121,600 lasta, mutta todellisuudessa oli syntyneiden luku mainittuna vuonna kuitenkin vain 72,319; väkilukumenetys oli siis lähes 50,000 eli yli kaksi kertaa niin suuri kuin koko Suomen armeija.

On laskettu, että Suomen väkiluvun säilyttäminen entisellään edellyttää, että lapsiluku on avioliittoa kohden vähintäin 4, sillä vasta silloin voidaan olla varma siitä, että väkiluku ei ainakaan tule vähenemään, vaan päinvastoin tulee hitaasti kasvamaan.

KOLMAS VALTIOMAHTI ON PUHUNUT

Katsaus maan sanomalehdistön lausuntoihin

Kustaa Vaasan ensimmäisen numeron ilmestyminen antoi maan sanomalehdistölle paljon puheenaihetta niin pääkirjoituksin kuin pakinoinkin; uhrasivatpa eräät maaseutulehdet 5—7 alakertaakin sille.

Tarkastaessamme sanomalehdistön virallista suhdetta asiaan, on meidän todettava, että ensimmäisenä esitti mielipiteensä

Ajan Suunta

joka 23. 1. pääkirjoituksessaan »Oikealle pohjalle» lausui m.m. seuraavaa:

»Emme usko vieläkään, että ensi vaaleihin mennessä voidaan ainakaan kautta maan päästä yhtyneeseen ei-marxilaiseen rintamaan, mutta tämä uskomme ei muuta periaatteellista kannanottoamme. Voimme tähän nähden tervehtiä ilolla sitä aloitetta, josta mainituissa suurilmoituksissa puhutaan, sillä katsomme, että valistustyö tässä suhteessa, jos sitä vain oikein tehdään, todennäköisesti joskus tulevaisuudessa kantaa isänmaalle otollista satoa, vaikkei se tällä kertaa vielä onnistuisikaan.»

Ajan Suunnan suhtautuminen on siis myötämielinen, vaikka lehti ei usko aloitteen onnistumiseen ja esittää myös oman varauksen kielikysymyksen suhteen, jossa sillä on eriävä käsityskanta.

Suomen Sosialidemokraatti

lausui 23. 1. pääkirjoituksessaan »Kustaa Vaasa» m.m. seuraavaa:

»Vain kaikkein yksinkertaisimpiin ja poliittisesti kokonaan »pimeihin» aivoihin voi täydestä mennä julistusten pontevat väitteet meidän maatamme uhkaavasta »marxilaisvaarasta», koska jokainen hiukankin maailman asioita seuraava tietää, että pienten kansojen ja valtioiden suurin ja monien kohdalta välitön vaara uhkaa kolmannesta valtakunnasta. Julistusten sisältöä onkin tarpeeton selostaa, se on kauttaaltaan samaa, mitä ikl:n taholta on vuosia totuttu kuulemaan. Uutta siinä vain on, että yhtenäiseen rintamaan pitäisi ikl:n ja kokoomuksen lisäksi saada myöskin ruotsalainen puolue — maalaisliittoa ja edistystä ei siihen ehkä toivota, koska ilmoitusta ei ole näiden päälehdissä julkaistu, vai ovatko rahoittajat olleet liian kitsaita —, ja sen vuoksi kehoitetaan aitosuomalaisuus viskaamaan syrjään.»

Suomen Sosialidemokraatti siis torjuu kokonaan asiallisen puolustautumisen ja otaksuu, että »vain kaikkein yksinkertaisimpiin» menee täydestä käsitys marxilaisvaarasta, mutta että »maan viisaimmat» kyllä tietävät, kuinka todellinen vaara muka uhkaa — »kolmannesta valtakunnasta».

Suomen Sosialidemokraatti kuitenkin unohtaa, että se julistamalla Saksan päävihollisekseen samalla julkisesti tunnustaa Neuvosto-Venäjän varmimmaksi ystäväkseen ja siten itse asiassa todellakin avaa »kaikkien yksinkertaisimmatkin» — esimerkiksi kansanrintaman nykyiset porvarilliset puoluejohtajat — näkemään, kuinka vakava on se marxilaisvaara, joka kansaamme todellakin uhkaa.

Viipurissa ilmestyvä kokoomuspuolueen äänenkannattaja

Karjala

kirjoitti 25. 1. pääkirjoituksessaan »Kysymys vaaliliitoista» m.m. seuraavaa:

»Kuten jo aikaisemmin olemme lausuneet, herättää ajatus yhteisen porvarillisen rintaman aikaansaamiseksi vaaleissa epäilemättä myötätuntoa kaikissa niissä porvarillisissa piireissä, joissa sosialismin vallan kasvamista pidetään maalle vahingollisena. Turhaa on kieltää myöskin sitä pelkoa, että nykyinen poliittinen liittyminen on omansa edistämään sosialistien eteenpäin marssimista, vaalivoittoa. Samaa pelkoa tunnetaan yhtä hyvin hallitusyhtymään lukeutuvien kuin sen ulkopuolella olevien porvarillisten piirien keskuudessa, vaikka se koetetaankin salata. Vaaliliittoutumisilla voitaisiin kieltämättä, mikäli ne toteutettaisiin yleisesti, tuo vaara torjua.

Hallitusyhtymän kannattajat ovat kuitenkin innostuneet siinä määrin »kansanvallan pelastamiseen», että he eivät tahdo katsoa pitemmälle eteenpäin, kävi miten kävi. Yleisempi porvarillisten vaaliliittojen syntyminen edellyttää aivan toisenlaista käsitystä tilanteen vaatimuksista, kuin hallituksessa olevien porvarillisten puolueiden keskuudessa nykyään vallitsee. Pitää tapahtua kouraantuntuvia vahinkoja ennenkuin sosialistien valtaan pääsyä ryhdytään tositeoin vastustamaan. Nyt ei mikään sellainen hallituskumppanin vastustaminen tule kysymykseenkään. On sen vuoksi aivan turhaa luulla, että mikään Viitasaarella synnytetty ja nostatettu kansanliike voisi näissä oloissa saada pakoitetuksi mainittuja puolueita aktiiviseen toimintaan sosialistien valtapyrkimyksen estämiseksi vaaliliittojen avulla. Siinä auttaa poliittinen viikkolehti yhtä vähän kuin vaaliliittojen vastustajiin kohdistuvat uhkaukset ja peloittelutkaan. Aloitteentekijät ovat laskeneet aivan väärin voimansa ja vaikutusvaltansa tässä suhteessa. Voimme siis ensi kesän vaaleja suunniteltaessa jättää tällaiset tuumat laskuista pois.»

Karjala siis hyväksyy periaatteessa vaaliliittojen aikaansaamisen, mutta se ei usko asian käytännölliseen toteutumiseen.

Kustaa Vaasa ei ole omasta puolestaan koskaan ajatellutkaan mitään sellaista, että sen oma toiminta sinänsä vaikuttaisi asiain kulkuun; se on vain lausunut sen yleisen mielipiteen, joka elää voimakkaana laajoissa kansalaispiireissä.

Varmaa on myöskin, että ne puoluepäälliköt, jotka nyt puolue-etujen takia estävät vaaliliittojen syntymisen itse asiassa edistävät Suomen kansan vihollisen asiaa. Tämä on kylmä totuus, selitettäköön se uhkaukseksi tai peloitteluksi.

Oulussa ilmestyvä maalaisliiton äänenkannattaja

Liitto

lausui 24. 1. pääkirjoituksessaan »Vanhaa viiniä uudessa astiassa» m.m. seuraavaa:

»Puolueiden hävittämisen suhteen ei Räikkösen & von Hertzenin »liike» määrittele kantaansa yhtä selväsanaisesti, kuin tekee vaatiessaan kieliriidan lopettamista. Julistuksessa tyydytään puolinaisiin sanontoihin, kuten: »Myöskin puolueriidat ovat keinotekoiset, kiihoituksen tulosta ja vahingoksi kansallemme.» — »Se, joka vakavina aikoina ryhtyy puoluekiistoihin, hän ajaa tieten tai tietämättään Suomen kansan vihollisten asiaa.' — Tässäkin suhteessa tarjotaan 'vanhaa viiniä uudessa astiassa', sillä varovaan muotoon sorvatusta julistuksesta huomaa helposti, että takana on sama puolueiden 'hävittämis'- ja 'murskaamis'-idea, mikä innoitti Lapuan liikkeen herroja johtajia. Kaikesta huomaa, että 'valkoisen rintaman' suunnittelijat 'hiihtävät valmista latua', yrittäen saada syntymään sellaisen 'puolueettoman liikkeen', johon myöskin ruotsinkieliset voisivat tulla mukaan. Tätä pidetään kaikesta päättäen välttämättömänä siksi, kun ikl. on kielikysymyksessä suistunut Lapuan liikkeen 'hiihtämältä ladulta' syrjään.

'Valkoisen rintaman' tunnussanaksi ilmoitetaan: 'vaaliliittoja on solmittava kaikkien isänmaallisten puolueitten ja kansanryhmien kesken. Valtiopäivämiesehdokkaiksi on nimitettävä tervejärkisiä, omantuntonsa ja vakaumuksensa mukaan toimivia henkilöitä.' Lopuksi luetaan tuomio niille, jotka mahdollisesti vastustavat 'yhteistyötä ja vaaliliittoja'. — Lausuimme äskettäin käsityksemme vaaliliitoista todeten, ettei maalaisliittolaisilla ole syytä niistä kieltäytyä, mikäli niihin olosuhteet huomioonottaen, näyttää mahdollisuuksia olevan. Mahdotonta on kuitenkin ajatella, että Räikkösen & Hertzenin 'liikkeen' vaatimusta toteuttaen kaikkialla olisi solmittava vaaliliittoja 'kaikkien isänmaallisten puolueitten kesken', sillä onhan ikl. selvästi kumouksellinen puolue, jonka kanssa niin läheinen yhteistoiminta ei voi tulla kysymykseenkään. — Onhan kokoomuksenkin sanomalehdissä asetuttu kielteiselle kannalle ikl:n kanssa tehtävien vaaliliittojen suhteen. — 'Valkoisen rintaman' painostus ei siis tässä suhteessa voi vaikuttaa myönteisesti, vaan luulemme sen pikemminkin vahvistavan käsitystä, että jälleen yritetään puolueettomuuden varjolla poliittista 'liiketoimintaa', jonka lopulliset tarkoitusperät ovat epäilyttävät.

Yhdeksän sanomalehtipalstan laajuiseen 'valkoisen rintaman julistusyhdistelmään' ei lyhyen kirjoituksen puitteissa voida yksityiskohtaisemmin syventyä. Olemme ainoastaan halunneet hiukan selostaa niitä uusia poliittisia 'liikepuuhia', joita jälleen näkyy olevan vireillä 'yli puolue, ja kieliriitojen'. Mielestämme on maalaisliittolaisten hyvä tietää jotain tästä uudesta yrityksestä, sillä luultavasti sen hommaajat lähettävät agenttejaan talonpoikaisväestönkin keskuuteen. Uudella 'liikkeellä' lienee — ilmoittelusta päätellen — runsaasti varoja käytettävissään, joten 'valkoista rintamaa' yritetään kaiketi laajentaa yli maan. Kun sen tarkoitusperäksi selitetään marxilaisvastainen taistelu, saattavat jotkut erehtyä luulemaan, että todellakin on kysymys jostakin uudesta ja entistä isänmaallisemmasta yrityksestä. Kaikki merkit kuitenkin viittaavat siihen, että kysymyksessä on ainoastaan vanhan happamaksi käyneen 'Lapualaisviinin' kauppaaminen 'uuteen astiaan' pantuna.»

Maalaisliiton oululainen äänenkannattaja, joka on yleensä edustanut varsin tervettä ja itsenäistä ajatussuuntaa, torjuu siis kuitenkin yleisen vaaliliittoajatuksen, ja näkee sensijaan Kustaa Vaasan esiintymisen merkitsevän uuden Lapuanliikkeen syntymisen valmistelua.

Oulun edistysmielinen äänenkannattaja

Kaleva

lausui mielipiteenä 27. 1. pääkirjoituksessaan — ilmeisesti joku puolueen päämajassa laadittu kiertoartikkeli —»Uutta 'lapuanliikettä' yritetään herättää henkiin», m.m. seuraavaa:

»Mutta asiaa ryhdyttiin tällöin ajamaan eteenpäin toista tietä. Näkyi uutisia, että Etelä-Pohjanmaalla olisi pidetty jokin hämärä 'kaikkiin puolueisiin lukeutuvien isänmaallisten kansalaisten' kokous, jossa oli päätetty 'ryhtyä viivyttelemättä toimenpiteisiin valkoisen rintaman luomiseksi marxilaissosialistista suuntautumista vastaan lähinnä porvarillisten puolueiden välisenä liittoutumana tulevissa vaaleissa'. Nyt rintamaa siis haluttiin laajentaa niin pitkälle, että myös ruotsalaiset otettiin mukaan. Oltiin valmiit palaamaan 'lapuanliikkeen' alkuperäiseen tavoitteisiin.

Tämä päämäärä käy selvästi näkyviin suuresta lähes parin sivun ilmoituksesta, joka julkaistiin Helsingin oikeistolehdissä viime sunnuntaina ja joka sisältää maisteri Erkki Räikkösen ja tohtori G. E. v. Hertzenin nimillä varustettuja kirjoituksia nykytilanteen johdosta. Niissä puhutaan 'Kansakokonaisuuden puolesta' vahvasti ikl:n tapaan ja vaaditaan 'isän-

maallisia kansalaisia' yhteistoimintaan 'yli puolue- ja kielirajojen'. Ylioppilaihinkin vedotaan ja kehoitetaan AKS:n kasvatteja luopumaan aitosuomalaisuudesta, ilmeisesti jotta saataisiin ahdasmielinen porvarillinen vanhoillisuus yksin nostetuksi täysin hallitsevaan asemaan ja fascistiset maailmankatsomukset kokonaan määrääviksi. Halutaan taas sellaiseen fascistiseen terroriin, joka vallitsi 'lapuanliikkeen' loistoaikoina.

Nämä viimeisimmät julistukset selvääkin selvemmin paljastavat, mihin oikeisto pyrkii vaaliliittotavoitteluillaan. Näiden puuhien varjolla toivotaan päästävän asemaan, joka antaisi mahdollisuuden hävittää tästä maasta kansanvallan. Siihen kokoomuskin kyllä tähtää, vaikka se nyt vaalien alla toista väittää. Mutta onnistumiseen ei ole varmastikaan mahdollisuuksia. Ajat ovat nyt toiset kuin »lapuanliikkeen' vuosina, ja kansanvallan vartijat ovat varuillaan.»

Kaleva näkee siis samanlaisia näkyjä kuin Liittokin, ja pelkää että joudutaan taas 'sellaiseen fascistiseen terroriin, joka vallitsi 'lapuanliikkeen' loistoaikoina', mutta samalla lehti kuitenkin toteaa, että »ajat ovat nyt toiset kuin 'lapuanliikkeen' vuosina, ja kansanvallan vartijat ovat varuillaan».

Ajat ovat toiset kyllä nyt, se on myönnettävä, ja sekin on saatu kokea, että »kansanvallan vartijat» ovat olleet varuillaan, mutta pelko »fascistisesta terrorista» on kuitenkin ilmaus pahasta omastatunnosta.

Hämeenlinnassa ilmestyvä edistysmielinen lehti

Häme

jonka merkillisistä edesottamuksista olemme toisaalla erikseen kertoneet, kiiruhti 24. 1. pääkirjoituksessaan »Vaalirintamien suunnittelut» lausumaan myös mielipiteensä asiasta m.m. seuraavin sanoin:

»Mutta näyttääpä näistä peräti vanhoista ja väljähtyneistä tarpeista olevan tekeillä taas uuttakin poliittista lientä nimenomaan ensi vaaleja varten. Aikaisemmista poliittisista tempauksistaan tunnettu maisteri Erkki Räikkönen ja tohtori G. E. von Hertzen ovat julkaisseet pääkaupunkimme oikeistolaisissa lehdissä koko sivun ilmoituksen, jonka mahtavissa otsikoissa julistetaan m.m. seuraavaa: »Kansakokonaisuuden puolesta isänmaalliset kansalaiset yhteistoimintaan yli puolue- ja kielirajojen. Ensi kesän valtiollisissa vaaleissa on sosialidemokraattien pyrkimykset enemmistöasemaan päättävällä toiminnalla ehkäistävä.» Vireillä olevaa tempausta varten perustetaan uusi sanomalehtikin, jonka nimeksi tulee 'Kustaa Vaasa'. Siis kuninkaallinen nimi Ruotsista! Omasta maasta ei ole löydetty enää riittävän vetävää nimeä tälle uudestikatsotulle poliittiselle 'näkemykselle'.

Julistuksen sisällöstä päättäen on tarkoituksena aloittaa suurin piirtein siitä, mihin lapualaisliike lopetti ennenkuin se lähti rikoksen teille. Tuon rajan tarkka määrääminen lienee vaikeata kaikille muille paitsi julistajille itselleen. Tuskin on tarpeellista huomauttaa, ettei kansanvaltaisissa kansalaispiireissä niinkään helposti lähdetä kulkemaan uudelleen niitä samoja jälkiä, mitkä kerran on jo kaikkia liikehaarautumia myöten kuljettu. Ei tule mitään siitä rintamasta.»

On kyllä ymmärrettävää, että »kansanvaltaisissa kansalaispiireissä» ei niinkään helposti lähdetä kulkemaan uuden kansanliikkeen teitä, mutta jos niille teille lähdetään edes hieman »vastaanvikistenkin», niin valkoinen rintama on pian elävä todellisuus.

Viipurin maalaisliittolainen lehti

Maakansa

kirjoitti 25. 1. johtavan kirjoituksen »Outo ilmiö» — ilmeisesti joku maalaisliiton päämajassa valmistettu kiertoartikkeli — jossa se lausui m.m. seuraavaa:

»Kun mainitut herrat ilmoittavat suurieleisesti, että 'myötävaikuttaaksemme omalta osaltamme yhteistoiminnan aikaansamiseksi suurissa kansallisissa kysymyksissä isänmaallisten kansalaisten keskken olemme perustaneet uuden poliittisen viikkolehden, Kustaa Vaasan, jonka lähimpänä tavoitteena on kansallisen yhteisrintaman muodostaminen kansainvälistä rintamaa vastaan', tulee lukijalle mieleen, että kyseessä on pelkkä 'bisnes' isänmaallisilla arvoilla. Mutta kun samaiset herrat kuitenkin huomauttavat, että 'emme tule julkaisemaan lehden palstoilla liikemaailman ilmoituksia, koska tarvitsemme kaikki sen sivut aatteellisten kysymysten selvittämiseen', huomaakin tarkka lukija helposti, että nyt ei ammutakaan kokoon rahaa, vaan että nyt on ilmeisesti vuorostaan raha ampumassa.»

Ja edelleen:

»Jos herrat Räikkönen ja Hertzen omaisivat taidon ajatella loogillisesti, pitäisi heidän ryhtyä etsimään syitä, miksi sosialidemokraatit ovat viime vuosina lisääntyneet. Jos he olisivat rehellisiä, joutuisivat he tunnustamaan, että juuri sellainen poliittinen toiminta, mitä he Kustaa Vaasan merkeissä kaavailevat, on ollut syynä sosialistien kasvuun.

Jos herrat ovat lukeneet hyvin raamatunhistoriansa, olisi heidän pitänyt muistaa kuinka siellä egyptiläiset epäonnistuivat israelilaisten kanssa. 'Mitä enemmän heitä vaivattiin, sitä enemmän he lisääntyivät'.»

Ja lopuksi:

»Kustaa Vaasan miehet puhuvat kauniisti kansan eheyttämisestä ja työväestön kehittämisestä isänmaalliseen ajatteluun. Mutta kun keskustaporvarit ovat meillä teoissa eheyttäneet kansaa ja kasvattaneet kansan syviin riveihin maanpuolustustahtoa, yrittävät »vaasat» tämän toiminnan keskeyttää manaamalla esille riitakysymykset, joista jo isänmaan onnen nimessä olisi päästävä. Kerta kaikkiaan on Kustaa Vaasan nimen Suomen sisäpolitiikkaan vetäminen harkitsematon ja tarpeeton toimenpide.»

Maalaisliiton kirjuri siis väittää, että »keskustaporvarit ovat meillä teoissa eheyttäneet kansaa ja kasvattaneet kansan syviin riveihin maanpuolustustahtoa». Ei hyvä, »vanha maalaisliittolainen», ei kansan syvien rivien keskuudessa, sikäli kuin niillä tarkoitetaan marxilaisia sosialisteja, ole maanpuolustustahtoa tällä hetkelläkään, ja kaikkein vähimmin ovat sitä kasvattaneet keskustaporvarit.

Vasemmiston maanpuolustustahto on kotoisin toisen internationaalen päämajasta, josta on käynyt meidän marxilaisille sosialistipäälliköille sellainen käsky ulos, että Suomen kansan on nopeasti aseistauduttava »kolmatta valtakuntaa» vastaan ja siten turvattava maailman juutalaisuutta uhkaava tuho.

Niin on kylmä totuus, johon »vanha maalaisliittolainenkin» kerran tulee he-

räämään, vaikka tällä hetkellä näkeekin kauniita unia Suomen kansan jo tapahtuneesta eheytymisestä.

Isänmaallisen kansanliikkeen Kotkassa ilmestyvä äänenkannattaja

Kymenlaakson Suunta

kirjoitti 24. 1. pääkirjoituksessaan »Valkoinen rintama» m.m. seuraavaa:

»Me voimme muodostaa valkoisen rintaman siitä huolimatta, että kannamme eri tunnuksia. Tästä ovat esimerkkeinä itsenäisyystaistelumme, vapaussotamme ja kommunismin vastainen lapuanliike.

On aivan eri asia luoda yksimielistä kansaa ja valkoista rintamaa. Yksimielinen kansa syntyy vasta puolueiden hävittyä, sitten, kun kaikille kansankerroksille on löydetty yhteinen pohja; valkoinen rintama syntyy määrätyksi ajaksi, jonkin suuren tehtävän suorittamista varten ja useinkin hädän pakottamana.

Luokaamme tällainen valkoinen rintama, sillä isänmaata uhkaa vaara. Astukaamme yli puolue- ja kielirajojen sitä tehtävää suorittamaan, jossa me kaikki olemme yksimielisiä ja jota isänmaa meiltä nyt vaatii.»

Kymenlaakson Suunta esittää kirjoituksessaan kyllä oman eriävän kantansa kielikysymyksen suhteen, mutta se on silti valmis hyväksymään valkoisen rintaman muodostamisen »Kustaa Vaasan» ehdottomalla pohjalla. Tätä kannanottoa on tyydytyksellä tervehdittävä. Ja ilmeistä on, että Isänmaallisen Kansanliikkeen piirissä elää voimakkaana ajatus, joka on valmis myöntämään, että astuminen yli puolue- ja kielirajojen on nyt välttämätöntä, jotta voitaisiin pelastaa kansamme sitä uhkaavasta vaarasta.

Viipurissa ilmestyvä sosialidemokraattinen sanomalehti

Kansan työ

kirjoitti 24. 11. pääkirjoituksessaan »Uutta 'kansanliikettä' puuhataan» m.m. seuraavaa:

»Herrat Räikkönen ja Hertzen näkyvät tavoittelevan liikkeen käyntiin saamista samalta pohjalta kuin aikoinaan nostatettiin lapuanliike. Ensinnäkin vedotaan taas myöskin ruotsinkieltä puhuvaan kansanosaan samoinkuin niinä päivinä, jolloin intoiltiin, etteivät tämän maan pellot kysy, mitä kieltä kyntäjä käyttää, sensijaan, että ikl:n päivinä on rajoituttu puhumaan suomalaisesta kansallisuusvaltiosta ja toiseksi on heitetty tien oheen myös totalitääriset tunnusteet nähtävästi sentakia, että niillä ei ole hyvää kaikua niissä suurtyönantajapiireissä, joiden mukaantuloa on tietenkin pidettävä välttämättömänä, jotta yleensä mitään 'liikettä' 'kansakokonaisuuden' merkeissä voidaan saada käyntiin.»

Ja edelleen:

»Tämä 'kansanliikkeen' kolmas esiinmarssi on pyritty lavastamaan mahdollisimman voimakkaasti. Herrat Räikkönen, Hertzen ja ketä heitä kaikkia puuhassa lieneekään mukana, ovat nähtävästi unohtaneet kuitenkin sen, että historiassa ei mikään toistu samanlaisena. Edesvastuuttomaan kommunistiseen kiihoitukseen kyllästynyt, talouspulan kourissa kamppaileva väestö voitiin houkutella puskemaan päänsä seinään muutamien poliittisten taktiikkamestarien ja erinäisten suurpääomapiirien hyväksi, mutta tulokset olivat sellaiset, että se ei kehoita silloin harhaanjohdetuksi tulleita toistamaan samaa tyhmyyttä. Poltettuaan kerran näppinsä lapsikin oppii varomaan tulta.»

Kansan Työ ei usko, että historiassa mikään toistuu samanlaisena, mutta siitähän ei ole kysymyskään. Sensijaan saattaa kyllä käydä niin, että vuoden 1930 Lapuanliike vielä kerran toistuu uudessa muodossaan ja nimenomaan paljon voimakkaampana kuin koskaan aikaisemmin, ja silloin se kyllä lakaisee edessään olevan marxilaissosialistisen maailmankatsomuksen maan tasalle.

Tätä ilmeisesti pelkää Kansan Työkin, vaikka se vanhurskaasti väittää, että »poltettuaan kerran näppinsä, lapsikin oppii varomaan tulta»; samassa kirjoituksessaan se kuitenkin kehoittaa »kaikkia kansanvaltaisia piirejä ja valtiovaltaa seuraamaan tämänlaisia 'liikeyrityksiä' valppain silmin.»

Tamperelainen sosialidemokraattinen

Kansan lehti

kirjoitti 25. 1. pääkirjoituksessaan »Kansanvallan uudet ystävät» m.m. seuraavaa:

»Ja jos kerran parlamentaarinen järjestelmä on elinvoimaisin ja varmin järjestelmä, minkä avulla kansamme asioita voidaan hoitaa, niin turhaanhan silloin ovat myöskin sellaiset kaavailut 'laajasta rintamasta', jollaisia G. E. von Hertzen ja Erkki Räikkönen rahan voimalla yrittävät rustata.»

Kuka on sanonut, että »parlamentaarinen järjestelmä on elinvoimaisin ja varmin järjestelmä», se on voimassaoleva järjestelmä, mutta onko se »paras ja elinvoimaisin», siihen voi antaa vastauksen yksinomaan tulevaisuus.

Ruotsinkieliset lehdet

Myöskin ruotsinkieliset lehdet ovat runsaasti kirjoitelleet Kustaa Vaasan ilmestymisen johdosta, m.m. »Arbetarbladet», »Vasabladet», »Östra Nyland», »Kotka Nyheter» sekä »Borgåbladet», joista ainoastaan viimemainittu on suhtautunut aloitteeseen myönteisesti.

Sanomalehdistön näkökulmasta arvostellen eivät siis suunnitelmat valkoisen rintaman muodostamisesta näytä myönteisiltä, — kannattajat ovat harvalukuiset — mutta on muistettava, että suuret tapahtumat vyöryvät aina omaa kulkuaan, ja sanomalehdet seuraavat vasta sitten mukana, kun ne ovat joutuneet tapahtuneiden tosiasioiden eteen.

Spectator.

Kustaa Vaasa

Lehtemme ensimmäisessä numerossa mainittiin, että Kustaa Vaasa tulee ilmestymään viikkolehtenä, mutta nyttemmin on tätä päätöstä tarkistettu ja sovittu siitä, että Kustaa Vaasa julkaisee tänä vuonna ainoastaan 7 numeroa ja alkaa ensi vuoden alusta ilmestyä säännöllisesti kuukausilehtenä.

Tämän järjestelyn kautta on Kustaa Vaasan tilaushinta tämän vuoden osalta voitu alentaa 25 markkaan ja ensi vuoden tilaushinta 50 markkaan; lehden tämän ja ensi vuoden yhteinen tilaushinta tulee olemaan 65 markkaa.

Lehden irtonumerohinta on 5 mk.

Lapuanliikkeestä

Isänmaalliseen Kansanliikkeeseen

- Historiikkia
- Tilannearviointia
- Johtopäätöksiä

»Mäntsälän kapina» muodostaa erään tärkeän rajapyykin poliittisessa elämässämme. Siihen päättyy Lapuanliike, jonka merkitys vuonna 1930 oli käänteentekevä, ja siitä alkaa Isänmaallinen Kansanliike, jonka toiminnan me kaikki tunnemme.

Lapuanliike oli ilmaus kansamme peruuttamattomasta tahdosta koskaan sallia keskuudessaan maanpetoksellista toimintaa. Se oli kansan omasta keskuudesta itsepuolustustarkoituksessa lähtenyt liike, joka tähtäsi ei ainoastaan kommunismin hävittämiseen, vaan myöskin marxilaisen sosialismin tuhoamiseen.

Talonpoikaismarssin valtaisa mielenilmaus voitti koko isänmaallisen Suomen sydämet puolelleen. Ja nekin, jotka ensin olivat rohjenneet asettua vastustamaan Lapuanliikettä, joutuivat

tarkistamaan mielipiteensä sitä mukaa kuin talonpoikaismarssin askelten tahti läheni pääkaupungin portteja.

Lapuanliikkeen suuret myönteiset saavutukset isänmaan itsenäisyyden lujittamisessa ovat kieltämättömät. Sen toimesta päättyi kommunismin julkinen esiintyminen maassa ja sen seurauksena oli sellaisen lainsäädännön aikaansaaminen, joka oli omiaan yhteiskuntaa suojaamaan. Ja se ohjasi myös kansamme katseet siihen mieheen, Pehr Evind Svinhufvudiin, joka ensin Lapuan valtakirjalla tuli pääministeriksi ja sittemmin Lapuanliikkeen myötävaikutuksella tasavallan presidentiksi.

Ryhtymättä selvittämään lähemmin asiaan vaikuttaneita syitä — niistä voimme ehkä tulevaisuudessa antaa erittäin mielenkiintoisen kertomuksen — on tässä yhteydessä lyhyesti vain todettava, että Lapuanliikkeen ja sen toimesta maan korkeimpaan johtoon tulleen sen oman luottamusmiehen välillä ei syntynyt mitään kiinteämpää poliittista yhteistoimintaa eikä edes läheisempää yhteisymmärrystä.

Tällä seikalla tuli olemaan talonpoikaismarssin jälkeisissä tapahtumissa kohtalokas merkitys. Erityisesti se, ainakin osaltaan, vaikutti siihen, että ne omavaltaisuudet, jotka vielä ennen talonpoikaismarssin päiviä olivat välttämättömiä, jatkuivat yhä edelleen, vaikka mitään todellista syytä niiden toimeenpanemiseen ei enää ollut olemassa.

Kesän ja syksyn aikana 1930 tapahtuneet omavaltaisuudet ja erityisesti presidentti K. J. Ståhlbergin kohtalokas kyyditys käänsivät yleisen mielipiteen, joka talonpoikaismarssin päivinä oli jakamattomana Lapuanliikkeen puolella, varsin pian sitä vastaan.

Lapuanliikkeen piirissä pääsivät vaikuttamaan vieraat voimat — osittain provokaattorien myötävaikutuksella —, ja siitä oli seurauksena, että isänmaallisen kansan liikehtiminen ei johtanutkaan kaikkiin niihin saavutuksiin, jotka olisivat muuten olleet pakosta sen seurauksina; kommunismin aatteellinen isä, marxilainen sosialismi, jäi edelleen vaikuttamaan yhteiskunnassa.

Lapuanliike kohosi ennen mahtinsa menettämistä vielä kuitenkin viimeiseen suureen voimanponnistukseensa, ja sen ruoskan avulla, mitä se oli heiluttanut yhteiskunnan yllä, johti se presidentinvaalin itselleen myönteiseen tulokseen; maalaisliitto nimittäin äänesti seuraavan vuoden alussa — tuskin vapaasta tahdostaan — valtionpäämiehen paikalle Lapuanliikkeen ehdokasta.

Valitettavasti ei presidentinvaalikaan johtanut Lapuanliikkeen aiheuttamien omavaltaisuuksien päättymiseen, vaan ne jatkuivat yhä edelleen, kunnes vihdoin puhkesivat onnettomaan »Mäntsälän kapinaan». On avoimesti tunnustettava, että oli vain hiuskarvan varassa, kumpi — laillinen valtiovalta vai kapinalliset — selviytyi voittajana alkaneessa vaarallisessa sylipainissa. Vasta sitten, kun valtionpäämies oli asettanut vaakalaudalle koko henkilökohtaisen arvovaltansa, ja vain nimenomaan sen vaikutuksesta, kääntyi vaakakuppi valtiovallalle myönteiseen suuntaan, ja kansamme pelastui uudesta kansalaissodasta, joka olisi voinut muodostua erittäin kohtalokkaaksi sen koko olemassaololle.

Lapuanliikkeen ystäville oli pettymys, että omavaltaisuuksia ei saatu pysähtymään siitä hetkestä lähtien, jolloin Lapuanliikkeen oma luottamusmies astui valtiollisen elämän johtoon. Omavaltaisuuksien jatkuminen ei ainoastaan muuttanut suuren yleisön mielipidettä Lapuanliikkeen suhteen, vaan monet kansalaiset tuska sydämessä kysyivät, mihin joudutaan, jos lain kunnioitus kokonaan katoaa kansamme parhaimmistosta.

Oman käden oikeus, silloin kun kansa siihen turvautuu, on aina vaikeasti hillittävissä, ja se saatiin kokea Lapuanliikkeen päivinäkin, mutta onneksi ei kansamme tarvinnut joutua samojen kokemusten eteen kuin vuonna 1917. »Mäntsälän kapina» oli vain varoitus siitä, mikä olisi voinut tapahtua.

On kuitenkin erehdys, jos luullaan, että Lapuanliikkeen omavaltaisuudet päättyivät »Mäntsälän kapinaan» vain sen johdosta, että sen jyrkimmän siiven miehet löivät siinä päänsä seinään. Ei ole myöskään totta, että valtiovallan toimenpiteet olisivat edes »Mäntsälän kapinan» jälkeenkään kyenneet asettamaan sulkuja kansan oma-aloitteiselle liikehtimiselle.

»Mäntsälän kapinaan» päättynyt Lapuanliike nimittäin synnytti uuden poliittisen tekijän, Isänmaallisen Kansanliikkeen, joka päätti ryhtyä taistelemaan »Lapuan puolesta laillisin keinoin». Uuden kansanliikkeen johtoon tuli miehiä, jotka tinkimättä vaativat kannattajiltaan alistumista lailliseen toimintaan, ja heidän työnsä johtikin tuloksiin; valkoisten miesten omavaltainen toiminta päättyi.

Sanottakoon Isänmaallisesta Kansanliikkeestä mitä tahansa, yksi kiistämätön ansio sillä on: se on palauttanut tähän maahan järjestyksen ja laillisen menon, jota valtiovalta ei vuosina 1930—1932 kyennyt, parhaista ponnistuksista huolimatta, aikaansaamaan. Isänmaallisen Kansanliikkeen hillitsevällä vaikutuksella Lapuanliikkeen miehiin ja myös omiin kannattajiinsa on niin suuri merkitys, että sitä ei pidä vastustajienkaan aliarvioida, kaikkein vähimmän kansanrintaman, ja erityisesti sen sosialidemokraattisen siiven, jonka johtomiehet Lapuanliikkeen vuosina pelolla ja vavistuksella seurasivat kansan liikehtimistä ja saivat myös tuntea sen ruoskaniskut omassa nahassaan.

Ryhtyessään taistelemaan »Lapuan puolesta laillisin keinoin» on Isänmaallinen Kansanliike tahtonut jatkaa alkuperäisen Lapuanliikkeen toteuttamatta jäänyttä ohjelmakohtaa: taistelua marxilaista sosialismia vastaan.

Olisi ollut luonnollista, että isänmaallinen kansanosa puolueista riippumatta olisi ryhmittynyt uuden kansanliikkeen ympärille ja siten myötävaikuttanut sen omaksuman suuren päämäärän toteuttamiseen. Tämä olisi ollut sitäkin ymmärrettävämpää, kun muistaa sen sovittamattoman eron, mikä vallitsee isänmaallisen ja kansainvälisen maailmankatsomuksen välillä.

Suojeluskuntien lakkauttamista vaativa, kirkon tuhoamista havitteleva, oikeulaitoksen häpäisemistä yllyttävä Suomen sosialidemokraattinen puolue, joka on omaksunut vahingollisen luokkataisteluopin ja varustautuu onnettomalla sosialisoimissuunnitelmallaan saattamaan koko yhteiskunnan vakavien koettelemusten keskelle, tosiasiallisesti muodostaa itsenäisyytemme suurimman vaaran. Sosialidemokraattisen puolueen toiminta, vaikka se jyrkästi kieltääkin maanpetoksellisen kommunismin, kuitenkin toteutettuna johtaa samoihin onnettomuuksiin kuin kommunismikin, joten puolueen ohjelman voimaansaattaminen itse asiassa on maanpetos.

Tältä pohjalta asioita arvostellen olisi ollut syytä toivoa, että Isänmaallisen Kansanliikkeen toiminta olisi herättänyt laajaa vastakaikua kaikkien oikein ajattelevien kansalaisten piirissä ja että sen toiminta olisi johtanut myönteiseen tulokseen.

Kun tarkastelee seitsemän vuoden aikana käytyä taistelua, voi todeta, että Isänmaallinen Kansanliike on kyllä yrittänyt parhaansa ohjelmansa toteuttamisessa. Sen piirissä on suoritettu paljon uhrivalmista työtä näiden päämäärien saavuttamiseksi. Työväen sydämestä on käyty ankaraa taistelua, ja sitä on koetettu johtaa yhteisen isänmaan piiriin.

Herää kysymys, mistä johtuu, että Isänmaallinen Kansanliike on epäonnistunut suuressa tehtävässään, ja että se on siinä epäonnistunut, on ilman muuta selvää. On nimittäin todettava, että kuluneiden vuosien aikana ei taistelu sosialidemokraattista puoluetta vastaan ole johtanut mihinkään tuloksiin, vaan sosialidemokratian asema maassamme on vain vuosi vuodelta lujittunut. Sosialidemokraattisten kansanedustajien lukumäärä valtiopäivillä on yhä kasvanut ja siten todistanut, että työväestö yhä taajenevin rivein on liittynyt sen ympärille; ja kaksi vuotta sitten kohosi sosialidemokraattinen puolue — hallituspuolueeksi.

Kun silloinen kunniarvoisa valtionpäämiehemme P. E. Svinhufvud syksyllä 1936 kieltäytyi hyväksymästä sosialidemokraattien osanoton hallitukseen, — siinä hän menetteli Suomen kansan todellisten etujen mukaisesti — suuttuivat viimemainitut siinä määrin, että seuraavan vuoden presidentinvaalissa syrjäyttivät hänet yhdessä eräitten porvarillisten liittolaisten kanssa valtionpäämiehen paikalta, siitä huolimatta että kunnianarvoisa valtionpäämiehemme olisi ollut itseoikeutettu presidentti ja että hänellä oli ylivoimaisesti suurempi henkilökohtainen kannatus kuin kenelläkään toisella ehdokkaalla. Tämä tapahtuma osoitti, että so-

sialidemokratian vaikutus yhteiskunnassa oli peloittavan suuri, mutta se todisti myöskin, että mainittu puolue oli valmis raivaamaan itselleen tien valtaan mistään keinoista välittämättä.

Isänmaallisen Kansanliikkeen syntymävuosina oli sosialidemokraattinen puolue poliittisesta elämästä syrjäänpantuna, ja nyt, seitsemän vuoden kuluttua, on se vallan kukkuloilla.

Näin on kylmä todellisuus, jota ei voida kieltää.

Isänmaallisen Kansanliikkeen omaksuman tärkeimmän ohjelmakohdan toteuttaminen on siis johtanut päinvastaiseen tulokseen kuin mihin on pyritty, eikä siinä kyllin: Isänmaallinen Kansanliike itse on joutunut syytettyjen penkille, ja päätuomarina on sama sosialidemokraattinen puolue, jonka hävittämisen se oli ottanut päämääräkseen.

Eikä sosialidemokraattinen puolue ole ainoa Isänmaallisen Kansanliikkeen vastustaja, — se on kyllä päävastustaja ja ajojahdin varsinainen johtaja — vaan sitä vastassa seisovat kaikki muutkin puolueet, joista erityisesti maalaisliitto ja edistyspuolue edustavat leppymätöntä vihaa sitä kohtaan. Ankarasti seisoo Isänmaallista Kansanliikettä vastassa myös ruotsalainen kansanpuolue, ja jyrkästi vieroksuen suhtautuu siihen kokoomuspuoluekin.

Isänmaallisella Kansanliikkeellä ei ole poliittisessa elämässämme ainoatakaan ystävää, vaan se on yksin ja voi sanoa kuin Luther: »Tässä seison enkä muuta voi.»

Kysytään, kuinka tämä kaikki on mahdollista, ja miten on selitettävissä, että Lapuanliikkeen mahti on mennyt maanrakoon. Mistä johtuu, että tuskin kymmenen vuotta on kulunut talonpoikaismarssin päivistä, ja nyt se ajatusmaailma, joka silloin ja kauan senjälkeen määräsi poliittisen elämämme suuntaviivat, on maahanpoljettu.

Selitys on hyvin yksinkertainen. Isänmaallinen Kansanliike, jonka ansiot isänmaallisessa työssä ovat kiistämättömät, on tehnyt erään suuren poliittisen erehdyksen: se on ryhtynyt puolueeksi.

Lapuanliikkeen voima oli juuri siinä, että sen ohjelma oli yksinkertainen ja selkeä — kommunismin ja marxilaisen sosialismin hävittäminen — ja se ymmärsi, että tämän päämäärän menestyksellinen toteuttaminen edellytti puolue-elämän ulkopuolella olemista. Isänmaallinen Kansanliike ei sitä ymmärtänyt, vaan asettumalla puolueeksi toisten puolueiden joukkoon, se itse asiassa teki kohtalokkaan erehdyksen ja riisti itseltään perusedellytyksen voiton saavuttamiseen.

Eduskunnassa, jossa isänmaan asiat ratkaistaan päälukupätevyyden pohjalla, ei Isänmaallisella Kansanliikkeellä, jonka edustajamäärä on ollut hyvin pieni, ole ollut mitään vaikutusvaltaa, sitäkin vähemmän, kun se on ollut muiden puolueiden täydellisesti eristämä. Omaksumiensa suurten päämäärien puolesta ei se ole voinut siellä tehdä mitään huomattavampaa, vaan se on saanut olla vain sen häikäilemättömän puoluepelin sivustakatsoja, joka on ollut itsenäisyysaikamme parlamentarismille niin ominainen.

Isänmaallinen Kansanliike on myös karvaasti saanut kokea, kuinka vaarallista on ollut astua vallassa olevien puolueiden varpaille, mutta se on tuskin osannut aavistaakaan, kuinka vastakkaisiin seurauksiin juuri tämän takia sen toiminta tulisi johtamaan.

On nimittäin huomattavaa, että maalaisliitto ja edistyspuolue, jotka talonpoikaismarssin päivinä tekivät syvän kumarruksen Lapuanliikkeelle, ja joista maalaisliitto vielä 1931 presidentinvaalissa katsoi viisaimmaksi ääneestää valtionpäämiehen paikalle Lapuanliikkeen presidenttiehdokasta — presidentti P. E. Svinhufvudin valtakautena oli valkoinen rintama itse asiassa todellisuus, porvarillisten puolueiden yhdessä maata hallitessa — ovat nyt syöksyneet suinpäin sosialidemokraattien syliin ja muodostaneet yhdessä heidän kanssaan kuuluisan kansanrintaman, jonka kaikkivaltiasta aikakautta me nyt elämme. Tämä merkillinen poliittinen liitto on kuitenkin vain maalaisliiton ja edistyspuolueen johtajien tekemä liitto, — tuskin maaseudun väestö ainakaan toistaiseksi on ryhtynyt mihinkään läheisempään liittoon vuoden 1918 vastustajiensa kanssa — mutta sillä on silti ollut tavaton vaikutus valtiolliseen elämäämme.

Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö maalaisliiton ja edistyspuolueen johtajien liittoutuminen

heille maailmankatsomukseltaan täysin vieraan sosialidemokraattisen puolueen johdon kanssa olisi vaikuttanut vihamielisyys Isänmaallista Kansanliikettä kohtaan, vihamielisyys, jonka on sanellut pelko fascismin vaarasta, ja halu kuristaa vihollinen hengiltä hinnalla millä hyvänsä.

Isänmaallisen Kansanliikkeen muodostuminen puolueeksi on siis antanut tärkeän lisäsyyn kansanrintaman syntymiselle.

Isänmaallinen Kansanliike on tehnyt toisenkin yhtä suuren erehdyksen. Se on ottanut, siinäkin muita puolueita jäljitellen, ohjelmaansa myös kansallisuuskysymyksen, ja siten sulkenut ulkopuolelleen ne laajat isänmaalliset kannattajapiirit, jotka lukeutuvat ruotsinkieliseen väestöömme.

Vanha Lapuanliike kulki siinäkin kysymyksessä oikeampia latuja — sen piirissä ei kielikysymyksestä puhuttu sanaakaan — ja nimenomaan yksi kaikkein tärkeimpiä edellytyksiä Lapuanliikkeen suuriin saavutuksiin oli juuri se näkökohta, että se toimi puolue- ja kielirajojen ulkopuolella.

Isänmaallista Kansanliikettä aikoinaan varoitettiin kielikysymyksen liittämisestä ohjelmaan — m.m. Hämeenlinnan neuvottelukokouksessa 5 päivänä kesäkuuta 1932 vaati vanha Lapuan rovasti K. R. Kares, että Isänmaallisen Kansanliikkeen tuli noudattaa kielikysymyksessä Lapuanliikkeen suvaitsevaista ohjelmaa, — mutta Isänmaallisen Kansanliikkeen piiriin liittynyt akateeminen nuoriso, joka oli omassa piirissään tottunut askartelemaan näiden kysymysten parissa, kiihkeästi vaati kielikysymystä myös Isänmaallisen Kansanliikkeen ohjelmaan, ja onnistui saamaankin tahtonsa läpi.

Seuraukset me kaikki tunnemme.

Isänmaallinen Kansanliike, joka on ryhtynyt vaalimaan Lapuanliikkeen pyhää perintöä, on siis joutunut toteamaan, että valkoinen rintama on pirstoutunut ja jakaantunut toisilleen vihamielisiin leireihin, minkä kautta perusedellytys sosialidemokraattisen puolueen tuhoamiseen on menetetty; tämän tilanteen syntymiseen on se itse kohtalokkaalla tavalla myötävaikuttanut.

Se, jolla on rohkeutta myöntää oikeaksi edelläesitetyt arvostelut, se on myös velvollinen vetämään niistä oikeat johtopäätökset.

On nimittäin muistettava, että tilanne meidän maassamme olisi aivan varmasti tällä hetkellä toisenlainen, jos edellämainittuja poliittisia virheitä — puolueeksi asettumista ja kielikysymyksen ohjelmaan ottamista — ei olisi Isänmaallisen Kansanliikkeen piirissä tehty. Isänmaallisen Kansanliikkeen seitsemän vuoden aikana suorittama uhrautuva toiminta olisi silloin varmasti johtanut siihen, että sosialidemokraattinen puolue olisi tällä hetkellä syytettyjen penkillä ja Isänmaallinen Kansanliike sen tuomarina.

Voiton mahdollisuuksia ei kuitenkaan ole tehtyjen virheiden kautta menetetty, ja se on tässä yhteydessä tyydytyksellä todettava. Päinvastoin voidaan virheet vielä korjata, ja siten kääntää kehityksen pyörä aivan toiseen suuntaan.

Isänmaallisen Kansanliikkeen johdon velvollisuus olisi nyt niin pian kuin mahdollista vetäytyä pois puolueasemastaan ja nimenomaan eduskunnasta, muistaen sen tosiasian, että eduskunnan kautta ei sen ajatusmailman toteuttamisen hyväksi voida mitään tehdä.

Jos Isänmaallinen Kansanliike vapaaehtoisesti jättää eduskunnan, saa se heti yhden varman liittolaisen, kokoomuspuolueen, joka silloin kaiken todennäköisyyden mukaan tulee ottamaan siihen nähden myönteisen asenteen. On myöskin hyvin todennäköistä, että kokoomuspuolue on tällaisessa tapauksessa eduskuntaehdokkaita asetettaessa valmis noudattamaan Isänmaallisen Kansanliikkeen toivomuksia, jotta sen kannattajapiirit saisivat tilaisuuden ensi kesän eduskuntavaaleissa antaa äänensä sellaisille ehdokkaille, jotka suhtautuvat myötämielisesti sen toimintaan.

Maltillinen esiintyminen kielikysymyksessä tulisi taasen avaamaan portit ruotsinkielisen väestön kanssa aikaansaatavaan yhteistyöhön, ja niin syntyisi ainakin osittainen valkoinen rintama, joka sulkisi joukkoonsa pääasiassa samat piirit, jotka vuonna 1930 kaikkein aktiivisimmin seisoivat Lapuanliikkeen takana.

Tällainen ryhmitys olisi jo poliittinen voimatekijä, joka voisi

KUSTAA VAAS

Kustaa Vaasan ristiäiset on nyt pidetty, ja kummejakin on ilmoittatunut r
Suomen Sosoialidemokraatti ehdotti nimeksi »Kristian Tyranni» ja Ilkka »
Kansanrintaman uudeksi kansallissankariksi julistautunut »Vaasan Jaakk
ja Ragnar», ja tämä Kustaa Vaasan kutsumattomaksi kummiksi rupeaminen on
joka nähtävästi ensi kesän vaaleissa aikoo tämän perusteella kalastella »kans
Arbetarbladet olisi tahtonut panna Kustaa Vaasan nimeksi »Mussolini», »F
kirjeenvaihtaja »Lapatossu» olisi tahtonut sanoa lehteä nimellä »Pontus de
Paras oli kuitenkin edistyspuolueen pieni äänenkannattaja Hämeenlinnas
mutta sanoi ja vieläpä oikein pääkirjoituksessaan näin: »Mutta ilman muuta
viikkolehden nimenä. Ruotsin valtakunnallakin ja hänen vielä elävillä jälke
myöten on kai jotain sanottavaa tässä asiassa. Voi olla, että asia on tältä p
Esitämme seuraavassa oikein sanoin ja kuvin Kustaa Vaasan seitsemän k
lapsella on monta nimeä.

SAN RISTIÄISET

unsaast.
»Pietari Suuri».
:o» on ehdottanut nimeksi »Kaarle XII», »Kolumpus», »Erkki ja Gunnar», ja »Tiltu
varsinkin sosialistilehdistössä herättänyt jakamatonta suosiota Jaakkoa kohtaan,
sanrintamankin» ääniä eduskuntaan pyrkiessään.
Hitler», »Kosola», Eteenpäin taasen »Iivana Julma», ja maalaisliiton lehtien yleis-
la Gardie» ja »Vanha maalaisliittolainen» nimellä »Nikolai II».
ssa, maisteri Lauri Apalan lehti, »Häme», joka kyllä hyväksyi Kustaa Vaasan nimen,
ei käsittääksemme nyt itsenäistyneessä Suomessa voida hänen nimeään käyttää
läisilläänkin aina Ruotsin nykyisen kuninkaan veljenpojan Vaasasukuista puolisoa
puolen järjestetty, mutta kuitenkin rohkenemme sitä epäillä.»
kutsumattoman kummin järjestämän ristiäistilaisuuden ja toteamme, että hyvällä

ROTUKYSYMYS

Yhä useammin kuulee nykyisin puhuttavan rotukysymyksestä, ja julkisuudessa näkee siitä lehdistössäkin mainittavan. Tämä tapahtuu tavallisesti n.s. pakolaiskysymyksen yhteydessä ja useimmiten kirjoitetaan siitä puoleksi ivallisessa sävyssä uuden Saksan tapahtumia käsiteltäessä. Rotukysymyksessä eli rotuaatteessa on pääasiallisesti Saksan vastustajain taholta levitetyn propagandan avulla tahdottu nähdä suorastaan kulttuurinvastaisia pyrkimyksiä sisältävä aate, joka vaikutukseltaan kohdistuu ainoastaan hävittävässä ja tuhoavassa mielessä yhtä ainoata, sivistystä ja lahjakkuutta edustavaa ihmisryhmää, juutalaisia vastaan. Väitetään, että Saksassa tehostettu rotuaate pelkästään tietää aivan aiheetonta vainoa ihmisiä kohtaan, joiden ainoaksi syyksi on luettava, että he ovat juutalaista syntyperää.

Syy siihen, että meilläkin Suomessa sangen laajoissa piireissä näin ajatellaan, sekä siihen, että täälläkin useat ihmiset uskovat ihmiskuntaan nähden käytäntöön otettavaksi vaaditun rotuaatteen tarkoittavan yksinomaan toimenpiteitä jotka tavalla tai toisella ainoastaan ovat kielteistä laatua sekä meidän oman kansamme kohdalla tarpeettomia, on etsittävissä siitä, että n.s. biologinen ajatteleminen joka arvostelee ihmistäkin elävään luontoon kuuluvana osana eikä näe hänessä yksinomaan muusta luonnosta riippumatonta, henkistä tekijää, on kansamme keskuudessa toistaiseksi perin vähän tunnettua. Ei huomata sitä tosiasiaa, että rotuaate ja sille pohjautuvat ongelmat jo toteutettuna tieteenhaaranakin ovat vuosikymmeniä vanhat sekä että sitä yleismaailmallisesti on pyritty käytäntöön sovelluttamaan paljon ennen kuin n.s. totalitäärisesti hallittuja valtioita vielä oli olemassakaan. Todistuksena tästä mainittakoon vain, että tuskin enää meilläkään Suomessa tapaa maanviljelijää, karjankasvattajaa tai muuta henkilöä, joka välittömästi tahi välillisesti tuntee elävät luontokappaleet ja niitä hallitsevat luonnonlait ja joka ei rotukäsitteestä niihin nähden olisi selvillä ja aikansa tasolla. Kaikkialla tunnetaan ja tunnustetaan nyt jo yksimielisesti, että sekä eläin- että kasvikuntaan luettavat yksilöt, kaikki jakautuvat määrättyihin rotuihin ja kantoihin, samoin kuin kaikkialla siihen pyritään, että nuo kannat ja rodut pidetään toisistaan mahdollisimman tarkoin erillään ja toisiinsa sekoittumattomina, koska ne tässä mielessä »puhtaina» säilyen ehdottomasti ovat esimerkiksi tuotannoiltaan tai satoisuuksiltaan risteyksiä ja sekoituksia parempia. On vain ihmeteltävä, että ajattelemattomasti oletetaan ihmisen muodostavan tässä kohdin muista elävistä olennoista poikkeuksen.

Viitteitä tuollaisen biologisen ajatustavan ja käsityksen sovelluttamisesta ihmiskuntaankin tavataan kuitenkin kieltämättä myös esimerkiksi siinä, että suurpoliittisesti katsoen, maailmansodan jälkeen paljon puhuttiin »kansojen itsemääräämisoikeudesta», jolla tietenkin pohjimmaltaan ym-

---

yhteisvoimin painostaa maalaisliiton ja edistyspuolueen johtomiehiä luopumaan vaarallisesta liittoutumisestaan sosialistien kanssa; ja varmaa on, että tällainen painostus myös ennenpitkää johtaisi myönteisiin tuloksiin.

Näin saavutettaisiin perusedellytys taistelussa marxilaista sosialismia vastaan, valkoisen rintaman muodostuminen, ja tässä taistelussa tulisi Isänmaalliselle Kansanliikkeellä, puolueiden ulkopuolella olevana järjestönä, olemaan erittäin huomattava merkitys.

Ajankohtana, joka Euroopassa on vakava ja sodanvaaran suhteen tulenarka, on niiden miesten velvollisuus, jotka käsittävät, kuinka suurista arvoista todella on kysymys, nopeasti toimia tilanteen selvittämiseksi.

Tässä hahmoiteltu ratkaisu kyllä johtaa nopeasti tulokseen, ja se johtaa myös Isänmaallisen Kansanliikkeen syytettyjen penkiltä syyttäjän asemaan.

Silloin tulevat osat olemaan oikein jaetut.

E. R.

märrettiin sitä, että eri kansakuntiin kuuluvilla ja syntyperältään eri rotu- ja heimokuntiin lukeutuvilla ihmisryhmillä oli oleva oikeus kansallisuuttaan ja muita erikoispiirteitään vaalien, muodostaa omia, itsenäisiä asutusalueita ja ryhmityskeskuksia. Mutta tiedämme hyvin, että nämä ja muut samantapaiset pyrkimykset ja aatteet kuitenkin asiallisesti sangen monessa Euroopan valtiossa käytännössä ovat saaneet väistyä kansainvälisyyttä ja kaikkien ihmisten, rotuun ja heimoon katsomatta, yhteenkuuluvaisuutta ajavien oppien tieltä.

Näin ollen ei ole lainkaan ihmeteltävää, jos aikakautemme uudet valtiolliset ja yhteiskunnalliset virtaukset ja aatteet, jotka kuten tiedämme, ennen kaikkea rakentuvat kansalliselle pohjalle, tässä rakennustyössään myös ovat palvelukseensa ottaneet tuon toistaiseksi melko tuntemattoman ja oudon rotuaatteen.

Rotuaatteeseen liittyvät lisäksi tärkeänä osana sosiaaliset ja kansanpoliittiset näkökohdat ja pyrkimykset. Kaikkialla sivistysvaltioissa on syntyväisyyden oleellinen väheneminen ja perinnäisen sukurasituksen huomattava lisääntyminen herättänyt huolestumista. Samalla kun kansan yleistä sivistystasoa koroitetaan on kuitenkin välttämättömästi tarmokkaasti ja järkiperäisesti huolehdittava siitä, että perinnöllisesti heikot ja kelvottomat yksilöt eivät sivistyksen mukanaan tuoman kasvavan inhimillisyyden, parannetun terveydenhoidon y.m. kautta pääse siinä määrin kansakokonaisuuden keskuudessa lisääntymään, että he muodostuvat yleiseksi vaaraksi tämän tulevalle kokoonpanolle. Rotuhygieniset toimenpiteet kuuluvat näin ollen nekin erottamattomasti rotuaatteeseen. Valaisevana esimerkkinä tästä ansaitsee huomiota se tosiseikka, että Saksassa, uuden valtiomuodon päästyä valtaan, jo heti ensimäisen vuoden kuluessa sterilisoitiin yli 200.000 perinnöllisesti enemmän tahi vähemmän, ja muodossa kuin toisessakin sairasmielistä henkilöä.

Jos rehellisessä mielessä ja avoimin silmin tarkastamme meitä ympäröivää maailmaa, emme voi olla toteamatta miten maapalloa kansoittavat ihmiset, eri rotuihin kuuluen sekä ulkonaisesti että myöskin sisäisiltä, henkisiltä taipumuksiltaan ja sielullisilta erikoispiirteiltään oleellisesti eroavat suurestikin toisistaan. Ulkonaisesti eroavat eri ihmisrotujen edustajat sekä kokonsa, ihonvärinsä, pään ja vartalon, raajojen muodon y.m. puolesta huomattavastikin toisistaan. Sisäisesti jälleen he eroavat sisimpien henkisten piirteittensä ja ominaisuuksiensa kautta, vähintäin ainakin samassa määrin keskenään. Kaikki nämä eroavaisuudet ovat perinnöllisiä ja luonnollistahan on sen vuoksi, että jokaiselle ihmiselle ja jokaiselle kansakokonaisuudelle ovat ainoastaan sellaiset elämänmuodot ja erikoisuudet ominaisia ja heille soveltuvia, jotka juontavat juurensa ja johtuvat noista rotueroavaisuuksista. Anglosaksisille heimoille on anglosaksilainen ulkomuoto ja sisäinen taipumusto ihannekuvana, samoin kuin kiinalaisella on vastaava kiinalainen ihanteensa. Saksassa on tässä kohden juutalaiseen heimoon nähden erikoisesti oltu tilaisuudessa tekemään määrätietoisia ja kauaskantavia kokemuksia. Juudan heimo on, kiitos läpi vuosisatojen vaikuttaneiden, uskontoonsa sisältyvien erittäin ankarien ja yksityiskohtaisten rotuaatetta palvovien määräysten, kehittynyt rodullisesti ja perinnöllisesti sangen voimakkaasti vaikuttavaksi. Erikoisen kohtalokkaiksi ovatkin Saksassa sen kautta n.k. seka-avioliitot muodostuneet. Valittaen kysytäänkin siellä, mikä on lapsi jonka isä on saksalainen ja äiti juutalainen? Vastaus kuuluu: hän ei voi olla saksalainen eikä juutalainen vaan on hänet kohtalo asettanut molempien rotujen välille. Hän on roduton ja koditon, vailla isänmaata ja äidinkieltä. Hän on onneton olio sekä henkisesti että sielullisesti epäharmooninen, puoleksi sitä ja puoleksi tätä, vaan ei lopulta kumpaakaan.

Ajatelkaamme vielä toistakin esimerkkiä. Emme voi kieltää sitä, ett'emmekö vaistomaisesti reagoi sitä vastaan, että Ranskassa sinne maailmansodan aikana kulkeutuneet mustaihoiset tuhansittain naivat ranskattaria, koska emme välty tätä tosiasiaa arvostellessamme näkemästä siinä jotakin syvimpiä siveystunteitamme loukkaavaa. Aivan samalla lailla kuin muistamme syvästi halvek-

sien vaistomaisesti reagoineemme sitä vastaan kun suomalaiset naiset solmivat suhteita patteritöihin maahamme venäläisaikana kuljetettujen kiinalaisten työläisten kanssa. Joka uskoo, että tuonlaatuinen vastenmielisyys, joka meissä vaistomaisesti herää joutuessamme tavalla tai toisella liian läheiseen kosketukseen meille hyvin vierasrotuisten muiden ihmisten kanssa, johtuisi ainoastaan tuntemattomuudesta tahi olisi jokin kasvatuksen tuottama harhaluulon tulos, hän erehtyy kuitenkin pahasti. Pohjaltaan on tällöin näet ennen kaikkea kysymyksessä aivan luonnollinen biologinen ilmiö. Sellaista vastenmielisyyttä voidaan hyvin rinnastaa niihin tunteisiin, jotka luonto meissä itsepuolustukseksemme herättää joutuessamme kosketuksiin esimerkiksi jotakin inhoittavaa, tarttuvaa tahi muuta vaarallista tautia potevan ihmisen kanssa. Täysin terve ja normaali henkilö ei liioin mielellään nai sairasmielistä eikä ruumiillisesti kovin heikkoa tahi muulla tavalla siitä ihmistyypistä suuresti poikkeavaa, jota olemme tottuneet kaltaisenamme eli normaalityyppisenä pitämään.

Kun näin ajattelemme, ja useimmiten ehkä sittenkin aivan vaistomaisesti vain toimimme, tottelemme kuitenkin ainoastaan veremme ja rotuvaistomme meille sanelemia käskyjä; me toimimme vain luontaisten perinnöllisten taipumustemme mukaisesti.

Rotubiologi.

JALMARI PUSA

Isänmaallisen Kansanliikkeen Kuopion äänenkannattaja »Savon Suunta» ja sen seitsemän serkkua, joiden päätoimittaja on eversti Arne Somersalo, kirjoittaa »Antti Suomenpojan» pakinassa Jalmari Pusan julkilausumasta m.m. seuraavaa:

»Mutta nyt tulee Etelä-Karjalan Rintamamiesyhdistyksen piiritoimikunta — Pusa kai siinä jöötä pitää? — ja julistaa yrityksen hajoitusyritykseksi.»

Ja edelleen:

»Etelä-Karjalan rintamamiehet ovat siis — kansamme poliittisesta rikkinäisyydestä huolimatta — kyenneet luomaan omaan keskuuteensa yhtenäisyyden yli puoluerajojen, ja ovat siitä ylpeitä. Niinkuin tietysti pitääkin.

Se kun tietysti on parempi kuin tuo »kansamme poliittinen rikkinäisyys».

Nyt tulee kaksi miestä ja antaa julistuksen, vedoten siinä m y ö s rintamamiehiin, jossa he vaativat tuollaista yhteenäisyyttä, yli puoluerajojen k o k o valkoisen kansan keskuuteen.

Rintamamiehille se sisältää siis kehoituksen levittää omaa henkeään myös noiden rikkinäisten ei-rintamamiesten keskuuteen.

Mutta se on h a j o i t u s t a, julistavat nyt Etelä-Karjalan rintamamiehet!

Ymmärrä nyt tuotakin matematiikkaa!

Jo ovat pojat politiikan poluilla — —

Myönnämme kyllä sellaisen yrityksen onnistuessaan hajoittavan p u o l u e e t ja niiden sijalle kokoavan yhden ja yksimielisen kansan. Mutta se ei nyt Etelä-Karjalan rintamamiesten mielestä saa millään ehdolla tapahtua — —.

Jaah — p u o l u e i t t e n k o olemassaoloa siellä Etelä-Karjalassa on nyt lähdetty valvomaan? Ja kaiketi vallan »Valkoisen armeijan testamenttina»?

Ja lopuksi:

»Emme tunne Erkki Räikkösen asioita muuta kuin Sasun kirjoitteluista, ja niille me annamme just' saman painon kuin hyttysen »aikaansaannoksille». On kai hänessä — sitäpaitsi — miestä niistä itse vastaamaan. Mutta rintamamiehiin vetosikin j ä ä k ä r i m a j u r i e v p. v o n H e r t z e n eikä Erkki Räikkönen, joten »pusalaiset» ovat vallan hakotiellä.

Emme usko, että Etelä-Karjalan rintamamiehissä, ainakaan niissä, jotka tuon »julkilausuman» ovat värkänneet, on sellaisia miehiä, jotka ovat oikeutettuja hänen isänmaallisia aikeitaan luotaamaan ja »hajoitusyrityksiksi» tuomitsemaan.

Etelä-Karjalalaisten rintamamiesten »julkilausuma» on juuri sitä sorttia, joka pitää täällä isänmaalliset kansalaiset loitolla toisistaan. Ja auttaa puolueita vielä ne rippeetkin hajoittamaan, jotka tuosta vuoden 1918 valkoisesta rintamasta mahdollisesti on jäljellä.

Siitä se marxilaisuus lihoo ja kasvaa. von Hertzenin ja Räikkösen yritys oli perusspiirustuksiltaan oikea, vaikka liian aikaisin syntynyt. Vahinko vain, että Sasu jo haukkunsa lopetti. Se kun oli sitä parasta reklaamia »Kustaa Vaasalle».

Kansikuva.

Kustaa Vaasan kansikuva esittää miestä ratsun selässä suuntaamassa keihästään itää vastaan. Samaa aihetta on käytetty ensimmäisen kerran julkisuudessa maisteri Erkki Räikkösen Heimokirjassa vuonna 1924, ja se on ollut aatteellisena symboolina myös Itsenäisyyden Liiton jäsenmerkissä.

Vaakunakilven yläpuolelle kohoava käsivarsimiekka on ikivanha lännen taistelutunnus itää vastaan, ja se esiintyy voimakkaimpana Karjalan maakuntavaakunassa, mutta samaa aihetta on myös käytetty Akateemisen Karjala-Seuran jäsenmerkissä.

Kustaa Vaasan kauniin kansikilven on sommitellut taiteilija G. Paaer.

Eivätkö rintamamiehet saa politikoida?

Etelä-Karjalan rintamamiesten kaksi vastakkaista julkilausumaa

JALMARI PUSA kansanrintaman asioilla

Julkilausuma 1930:

»Me Karjalan rintamamiehet eri puolueisiin kuuluvina, pidämme tärkeänä, että tulevissa eduskuntavaaleissa on vapaussodan saavutukset turvattava maanpetokselliselta toiminnalta. Senvuoksi esitämme jyrkkänä vaatimuksena, että isänmaallisten kansalaisten yhteinen vaaliliitto on saatava.

Meidän mielestämme tulee työmme ja kaatuneiden toveriemme uhrausten kautta saavutetuilla tuloksilla leikittelyn loppua, joka leikittely puoluepelissä on useita vuosia jatkunut ja joka on saattanut itsenäisyytemme mitä suurimpaan vaaraan.

Kun nyt kansanliike tahtoo tälle vaaralle asettaa sulun, ei puolueiden taholta saa sille esteitä ilmetä.»

Julkilausuma 1939:

»Kansamme poliittisesta rikkinäisyydestä huolimatta ovat maan rintamamiehet kyenneet lähinnä aseveljesjärjestöjensä avulla luomaan puolueitten ja kielirajojen ohi ulottuvan yhtenäisyyden. Tätä yhtenäisyyttä ovat vuosien aikana eri poliittiset järjestöt ja yksilöt yrittäneet särkeä siinä onnistumatta. Nyt alkaneena vuotena, joka on vaalivuosi, tapahtunee jälleen hajoitusyrityksiä.» Ja edelleen:

»Rajan äärellä vartiossa olleiden ja olevien Etelä-Karjalan rintamamiesten nimissä katsomme olevamme oikeutettuja julkisesti vaatimaan, että rintamamiehet rintamamiehinä ja heidän järjestönsä jätetään poliittisluontoisesta toiminnasta ja päivän riitakysymyksistä täysin rauhaan.»

Päivän iskusana on viime aikoina ollut, että koululaiset eivät saa politikoida, ja ilmeisesti onkin oikein, että koululaiset keskittävät harrastuksensa muihin asioihin kuin politiikkaan, mutta nyt on hiljattain saatu kuulla, että rintamamiehetkään eivät saa politikoida. Rintamamiehiin tahdotaan siis ulottaa samat määräykset kuin koulupoikiinkin, ajatus, joka sinänsä jo tuntuu hyvin merkilliseltä, mutta aivan käsittämätöntä on, että tämä ajatus tuodaan esiin eräiden rintamamiespiirien omasta keskuudesta.

Voidaan hyvällä syyllä kysyä, kuka tässä maassa sitten saa politikoida, elleivät rintamamiehetkään sitä saa tehdä. Onko siis politikoiminen puoluepäälliköiden yksinoikeus, johon muut kansalaiset eivät saa puuttua. Ja ennen kaikkea, onko sellainenkin politikoiminen pahasta, erityisesti rintamamiesten kohdalta, joka tähtää ainoastaan yhteistoiminnan aikaansaamiseen isänmaallisten kansalaisten kesken ja sen seurauksena vaaliliittojen muodostamiseen, toimenpiteisiin, jotka pyrkivät valkoisen rintaman avulla turvaamaan vapaussodan saavutukset.

Pahana pitävät ilmeisesti tällaistakin politikoimista eräät Etelä-Karjalan Rintamamiesyhdistyksen piiritoimikunnan jäsenet, jotka ovat kansanrintaman lehtien kautta — muut lehdet eivät ole heille palstojaan avanneet — antaneet asiassa edelläjulkaistun kielteisen julkilausuman. Tämä julkilausuma on selitettävissä vain yhdellä ainoalla tavalla: puoluehenki on saanut niin suuren vaikutusvallan eräiden rintamamiesten piirissä, että he ovat valmiit, määrättyjä puolue-etuja palvellessaan, unohtamaan senkin, mitä isänmaan kokonaisetu vaatii.

Omituiseen valoon joutuu tämä julkilausuma, kun muistaa, että Etelä-Karjalan Rintamamiesyhdistys antoi kesällä 1930 niinikään oman julkilausumansa, ja vieläpä aivan samaisesta asiasta kuin nytkin, mutta täydellisesti päinvastaiseen suuntaan.

Tämä julkilausuma kuului seuraavasti: »Me Karjalan rintamamiehet eri puolueisiin kuuluvina, pidämme tärkeänä, että tulevissa eduskuntavaaleissa on vapaussodan saavutukset turvattava maanpetokselliselta toiminnalta. Senvuoksi esitämme jyrkkänä vaatimuksena, että isänmaallisten kansalaisten yhteinen vaaliliitto on saatava.

Meidän mielestämme tulee työmme ja kaatuneiden toveriemme uhrausten kautta saavutetuilla tuloksilla leikittelyn loppua, joka leikittely puoluepelissä on useita vuosia jatkunut ja joka on saattanut itsenäisyytemme mitä suurimpaan vaaraan.

Kun nyt noussut kansanliike tahtoo tälle vaaralle asettaa sulun, ei puolueiden taholta saa sille esteitä ilmetä.»

Ihmetellen kysyy lukija, kuinka tämä kaikki on selitettävissä ja mikä tarkoitus sillä on. Onko oikea rintamamieshenki yhdeksän vuoden kuluessa muuttunut niin täydellisesti, ettei enää edes muisteta, mitä aikaisemmin on sanottu.

Julkilausuma saakin selityksensä, kun muistaa, että Etelä-Karjalan Rintamamiesyhdistyksen puheenjohtaja, maanviljelijä Jalmari Pusa [1]) on tunnettu kansanrintaman nöyrä palvelija, joka aikaisemmin on toiminut edistyspuolueen piirisihteerinäkin, mutta joka nyt sanoo silmää räpäyttämättä, että »rintamamiehet rintamamiehinä» eivät saa politikoda eli toisin sanoen, »älkää tehkö niinkuin minä teen, vaan niinkuin minä sanon».

On myös muistettava, että maanviljelijä Jalmari Pusa toimi aikoinaan Lapuanliikettä vastaan. Kun kansanliike kymmenkunta vuotta sitten alkoi, ja Lapualla ruvettiin pitämään suuria kansalaiskokouksia, nähtiin tosin Jalmari Pusakin siellä, mutta ei suinkaan Lapuanliikkeen asiaa ajamassa, vaan kannattamassa sellaisia toimenpiteitä, jotka olisivat olleet omiaan ehkäisemään kansanliikkeen syntyä. Lapuanliike syntyi kuitenkin Jalmari Pusan parhaista vastaponnisteluista huolimatta ja lopulta katsoi Jalmari Pusakin parhaimmaksi olla mukana, jopa niin, että talonpoikaismarssin päivänä hän oli ensimmäisenä marssimassa karjalaisten rintamamiesten riveissä pääkaupunkiin.

On sitäpaitsi huomattava, että maanviljelijä Jalmari Pusa pukeu-

[1]) Maanviljelijä Jalmari Pusan lehtemme vastaavaa päätoimittajaa vastaan kohdistaman arvostelun, joka sanonnan väkevyydessä kilpailee Suomen Sosialidemokraatin tunnetun esiintymisen kanssa, sivuutamme tässä, sitäkin suuremmalla syyllä, kun siihen on pätevä vastaus julkaistu jo Suomen Sosialidemokraatille osoitetussa vastineessa.

tuessaan Etelä-Karjalan Rintamamiesyhdistyksen mantteliin — aikaisemmin on hän toiminut yhdistyksensä palkattuna matka-asiamiehenä — ja antaessaan sen piiritoimikunnan nimissä julkilausuman, jossa hän kieltää rintamamiehiä politikoimasta, itse asiassa ryhtyy itse politikoimaan, mutta hänen polittisen toimintansa tulokset koituvat kansanrintaman hyväksi, ja erityisesti siitä hyötyvät marxilaiset sosialistit.

Jos Etelä-Karjalan Rintamamiesyhdistyksen piiritoimikunta katsoo totuutta kylmästi silmiin, on sen todettava, että vapaussodan raskain uhrein saavutettuja voittoja revitään nyt rikki, ja että isänmaata uhkaa sisäisen hajaannuksen vaara. Sama vihollinen, joka vuonna 1918 lyötiin asein, uhkaa nyt salakavalasti johtaa kansamme turmioon, joka saattaa muodostua kohtalokkaaksi sen olemassaololle. Uhkaavan vaaran edessä on kansalaisten koottava voimansa, ja erityisesti on rintamamiesten tehtävä parhaansa valkoisen rintaman uudelleen muodostamiseksi.

Tämän johdosta olisi Etelä-Karjalan Rintamamiesyhdistyksen piiritoimikunnan, jos se kerran katsoi tarpeelliseksi esiintyä julkisesti, tullut lausua näin:

»Rajan äärellä vartiossa olleiden ja olevien Etelä-Karjalan rintamamiesten nimissä katsomme olevamme oikeutettuja julkisesti vaatimaan, että puolueriidat maassa viipymättä lopetetaan ja että isänmaallisten kansalaisten kesken aikaansaadaan yhteistoiminta ja ensikesän vaaleissa yhteinen vaaliliitto ja siten muodostamalla valkoinen rintama turvataan vapaussodan saavutukset.»

Vertaamalla näitä kahta julkilausumaa toisiinsa, ei ole vaikeata arvata, kummalleko kannalle rintamamiehet asettuvat, sillä varmaa on, että niin sokean puolueriidan sokaisemia kuin Jalmari Pusa ja hänen miehensä ovat, ei rintamamiesten piirissä ole kuin pieni vähemmistö.

Rintamamiehet ovat kerran tässä maassa hoitaneet korkeimman politiikan, vapaussodan voiton, ja he ovat senjälkeen luovuttaneet politiikan vaalimisen puolueille, mutta nyt on tullut hetki, jolloin heidän vuoronsa on jälleen ryhtyä hoitamaan tämän maan politiikkaa.

Kustaa Vaasa ei ole vedonnut mihinkään rintamamiesjärjestöihin, — ne saavat kernaasti hoitaa omia erikoistehtäviään — mutta yksityisiin rintamamiehiin se on vedonnut, ja se luottaa myös siihen, että sen vetoomus herättää heissä vastakaikua, kokonaan riippumatta siitä, mitä heidän järjestönsä asiasta sanovat.

Sitäpaitsi on muistettava, että Vapaussodan Rintamamiesten Liiton virallinen ohjelmakin poikkeaa siitä, mitä maanviljelijä Jalmari Pusa nyt on esittänyt. Siinä sanotaan muun muuassa seuraavaa:

»Liitto uskollisena kutsumukselleen ja tarkoin historiallista velvoitustaan ja kansamme kohtaloon vaikuttavia virtauksia seuraten vastustaa kaikkia niitä pyrkimyksiä ja pyyteitä, jotka pirstovat Suomen kansan ja suhtautuu siinä suhteessa kielteisesti niin hyvin eri kansanryhmien välisten luokkavastakohtien kiihoitukseen kuin marxilaisuuteen ja materialistiseen maailmankatsomukseen sekä tekee kaiken voitavansa herättääkseen jäsenissään entisen rintamahengen ja voimakkaan isänmaanrakkauden innoittaman kansallisen yhteenkuuluvaisuuden tunteen huomioonottamatta tässä jäsentensä puoluekantaa, äidinkieltä, sivistysmäärää, arvoa tai ammattia.»

Tämä on joka tapauksessa ja kokonaan aivan toista kuin se, mitä Jalmari Pusa esittää.

Ilmoitushinnat.

Maan sanomalehdistö ja erityisesti sen pakinoitsijat ovat ihmetellen laskeneet Kustaa Vaasan perustamisilmoitusten hintoja — Sasu Punanen on tietysti ollut päämatemaatikko — ja tulleet siihen tulokseen, että kyllä ilmoitusten on täytynyt maksaa lähes 50,000 markkaa, ja siinä he eivät ole paljon erehtyneetkään.

Mutta kun he ovat kysyneet, kuinka on saatettu uhrata näin paljon rahaa pelkkiin ilmoituksiin, niin he unohtavat, että näiden ilmoitusten kautta satakunta sanomalehteä on tehnyt Kustaa Vaasalle ilmaista reklaamia.

Jos Kustaa Vaasan ilmestymisen johdosta syntynyt valtava kirjoittelu, jonka tekstipinta-ala on ainakin kymmenen kertaa suurempi kuin alkuperäiset ilmoitukset yhteensä, olisi julkaistu ilmoituksina, olisi se tullut maksamaan lähes 500,000 markkaa.

On syytä kiittää maan sanomalehdistöä ilmaisesta reklaamista.

PAKINAA LEHTEMME NIMIKYSYMYKSESTÄ

Samaten kuin loordien nuorempain poikain toimintatarmo, jolle ei kotimaassa riittänyt purkautumistilaa, on synnyttänyt Suur-Britannian maailmanvallan, samaten Pohjolan talonpoikain ja heidän pikkukuninkaittensa liika voima purkautui ajanlaskumme ensimmäisen vuosituhannen lopulla Eurooppaa säikyttäviin viikinkiretkiin. Mutta näistä ei, niinkuin Englannin lordipoikain vallanhimoista, syntynyt mitään pysyväistä jälkeä. Normannien vaikutus tuntui siellä täällä Keski- ja Etelä-Euroopassa, mutta heidän Sisiliansa jäi italialaiseksi, heidän Normandiansa jäi ranskalaiseksi, ja normandialaisten valtaamasta Englannista tuli, ei normannien, vaan englantilaisten, aikanaan maailmanvallaksi kasvava valtakunta. Samaten, itäviikinkien perustama Venäjän valtakunta jäi venäläiseksi.

Vasta sitten kun viikinkien merikuninkaitten koulussa oli kasvanut sellaisia persoonallisuuksia, että ne pystyivät kokoamaan kotimaakuntiaan yhtenäisemmiksi kuningaskunniksi, vasta sitten oli viikinkiretkistä ja niitä seuranneista hyvin samanluontoisista ristiretkistä Pohjolalle pysyvämpiä seurauksia. Länsiviikingit liittivät skandinaviaan Grönlannin, Islannin sekä muita Pohjois-Atlannin saaria, ja idässä Sveanmaan kuninkaat yhdistivät ensin Svean ja Göötanmaan alueet yhtenäiseksi kuningaskunnaksi, ja liittivät siihen toisella vuosituhannella vielä »Itämaan», s.o. Suomen, ensin Varsinais-Suomen Eerik-pyhän, sitten Hämeen Birger Jaarlin ja vihdoin osan Karjalaa Torgils Knuutinpojan johtamilla sotaretkillä.

Näin loi varhais-keskiajalla Sveanmaan voimistunut kuningasvalta yhtyneen Ruotsi-Suomen valtakunnan.

Mutta jatkuva keskiajan historia osoittaa meille, miten Ruotsin kuninkaan, t.s. valtion mahti pala palalta vähenee ja samalla yksissä tuumin valitsemainsa kuninkaitten kanssa toimineitten talonpoikain sekä taloudellinen että valtiollinen asema heikkenee. Sijaan astuu yhteisskandinavilaisen valtakunnan kauniilta näyttävän nimen peitossa »suurmiesten» ja »herrojen» valta ja mielivalta. Ruotsi-Suomen kuningas muuttuu, aivan niinkuin myöhemmin »vapauden-ajalla», vain nimikilveksi, jota lopulta edustavat talonpoikain ja olemattoman kansallisen kuninkaan puolesta suurmiehiä vastaan epätoivoisesti taistelevat valtionhoitajat.

Se, mikä teki »unionin» Ruotsi-Suomen valtiolle niin vaaralliseksi, oli se, että sen vahvin jäsen, Tanskan kuningaskunta, oli menettämässä vanhan skandinavilaisen luonteensa. Se ei enää ollut valtakunta, jota hallitsivat vapaitten talonpoikien valitsema kuningas heidän itsensä säätämien lakien mukaisesti, vaan keskieurooppalaisen läänityslaitos-valtion luontoiseksi muuttunut maa, missä milloin kuningas, mutta enimmäkseen »herrat» hoitivat hallintoa vanhaskandinavilaisille traditioille vallan vierain menetelmin. Ruotsi-Suomi oli unioniaikana vaarassa sulautua tähän sille vieraaseen valtiomuodostelmaan, samoin kuin kävi kolmannelle Skandinavian kuningaskunnalle, Norjalle, joka unionin jäsenenä menetti kansallisen itsenäisyytensä vuosisadoiksi.

Engelbrektin ja taalalaisten taistelut ja valtionhoitajien, sellaisten kuin Sturein, isän ja pojan, ponnistelut näyttivät valuneen hiekkaan. Tanskassa 1500-luvun vaihteessa esiintyy harvinaisen voimakas hallitsijapersoonallisuus, Kristian II, Ruotsi-Suomessa syystä kylläkin »tyranniksi» nimitetty, joka ei ainoastaan saanut riistetyksi valtaa suurmiehiltä käsiinsä Tanskassa vaan yritti sitä unionin kaikkiin jäseniin ulottaa aluksi sellaisella menestyksellä, että Ruotsi-Suomen satu näytti olevan traagilliseen loppuun päättymässä. Tämä kuningaskunta oli häviämässä itsenäisten valtakuntien joukosta ja sen kansa, ruotsalaiset ja suomalaiset, vapaitten kansojen joukosta.

Tästä kohtalosta pelasti valtakuntamme yhden ainoan miehen nero, tarmo ja sitkeys, sen miehen josta tuli uuden ajan ensimmäinen kuninkaamme, uudenaikaisen Ruotsi-Suomen valtakunnan perustaja, sen valtakunnan, jonka muodostivat Svean ja Göötan maat sekä Suomi kaikki yhdessä sinä vankkana ytimenä ja kantana, joka uudella ajalla suoritti maailmanhistoriallisen tehtävänsä sekä etelässä — Saksan tantereilla — että idässä pystyttämällä länsimaisen sivistyksen rajapyykit sinne, missä ne tänä päivänä vielä seisovat.

Se mies, joka sillä kohtalon hetkellä, jolloin oli kysymys Ruotsi-Suomen elämästä ja kuolemasta, pelasti valtakuntamme ja kansamme, oli Kustaa Eerikinpoika Vaasa.

Hänen työstään valtakuntamme muodostamiseksi ja lujittamiseksi olisi vielä paljon kertomista, mutta se, mikä on edellä sanottu, riittää sellaisenaan selittämään, miksi olemme lehtemme nimeksi valinneet hänen nimensä.

Toimitus.

Kustaa Vaasan perustajat tohtori G. E. von Hertzen ja maisteri Erkki Räikkönen ovat keskenään sopineet siitä, että viimemainittu, joka alkuperäisen suunnitelman mukaan toimii lehden vastaavana päätoimittajana, tulee yksin huolehtimaan myös lehden varsinaisesta toimitustyöstä ja siitä vastaamaan.

OIKEUSLAITOKSEMME JOUSTAVAMMAKSI

Oikeuslaitoksemme parannusta ja uudistamista on ajettu jo hyvin kauan aikaa. Ensimmäinen asiantuntijakomitea sitä valmistamaan asetettiin noin 40 vuotta sitten. Tämän komitean jäsenet kuolivat vanhuuttaan toinen toisensa jälkeen, kunnes komitea lopetti työnsä — ei vapaasta tahdostaan, vaan luonnon pakosta.

Lopulta havaittiin, että komitea kyllä oli olemassa, mutta ei komitean jäseniä, koska he kaikki olivat siirtyneet valmistamaan omaa puolustustaan viimeisellä tuomiolla. Asetettiin sitten uusi komitea ja nimitettiin uudet komitean jäsenet. Tämä komitea on istunut ja ehdottanut erinäisiä osaparannuksia, mitkä eduskunta enimmäkseen on hylännyt, koska mietintö oikeuslaitoksemme täydelliseksi uudistukseksi on odotettavissa »lähiaikoina».

Mieleen muistuu ne hyvää tarkoittavat ehdotukset, jotka tehtiin säätyvaltiopäivillä kansaneduskunnan parantamiseksi. Vuoden 1904 valtiopäivillä tehtiin ehdotus, jonka mukaan aatelisto ja papisto olisi yhdistettävä ensimmäiseksi kamariksi, samoin talonpoikaissääty ja porvarissääty toiseksi kamariksi, samalla kuin edustusmääriä ja äänioikeutta muutettaisiin. Ehdotus kuitenkin hylättiin, koska »olosuhteet maassa eivät olleet soveliaita tällaisten parannusten aikaansaamiseksi». Parannusten vastustajien oli vähän myöhemmin pakko suostua — ei enää kaksikamariseen, vaan yksikamariseen eduskuntaan.

Samansuuntainen kehitys on nähtävästi odotettavissa myös oikeuslainsäädännössä. Mitä kauemmin parannuksia lykätään, sitä perinpohjaisemmiksi tulevat muutokset.

Erääseen yksityiskohtaan oikeuslaitoksemme hitaudessa tahtoisimme tässä yhteydessä kiinnittää huomiota, koska se sattuvasti kuvaa, mistä todellisuudessa on kysymys. Tarkastakaamme pääkaupunkimme rakennusjärjestystä ja siirtykäämme hetkeksi sen surullisimpaan kohtaan, Kaivopuistoon, joka alkuaan suunniteltiin huvilakaupungiksi, mutta josta nyt on tulemaisillaan uusi Töölö. Kaivopuiston rakennusjärjestys on ollut merkillisten vaiheiden alainen, sitä on muutettu kerta toisensa jälkeen, mutta kuitenkin vasta sitten kun sitä ensin on rikottu. Ensinnä rakennettiin kivitalo läntiseen Kaivopuistoon No 7 tietenkin vastoin rakennusjärjestystä. Rakennusta ei purettu, mutta sen sijaan muutettiin rakennusjärjestys. Toinen tapaus oli talo katolisen kirkon vieressä. Sekin oli vastoin rakennusjärjestystä. Sille saatiin rakennuslupa jollain merkillisellä tavalla, mutta sitten nostettiin oikeusjuttu, jossa rakennusta vaadittiin purettavaksi. Jutusta ei tullut mitään, mutta rakennusjärjestystä muutettiin uudelleen. Seuraava tapaus oli suurrakennus Kaivopuiston No 3:ssa. Sekin oli rakennusjärjestyksen vastainen. Nyttemmin muutetaan Kaivopuisto kivierämaaksi.

Nähtävästi ei lainkaan ole otettu huomioon, että naapureilla on myöskin jotakin sanotavaa — niin ainakin pitäisi olla. Otaksukaamme, että joku meistä rakentaa talon ja kuvittelee, että viereinen talo ei pääse sitä turmelemaan, koska rakennusjärjestys on eräänlaisena turvana. Hän havaitsee myöhemmin, että on rakentanut talonsa rotkoon, johon aurinko ei pääse. Hätätilassa naapuri on ostanut ilmaa, maksamalla miljoonan tai pari kaupungille, jolla ei ollut ilman kanssa mitään tekemistä ja riistämällä ilman ja auringon toiselta, jolle ne jotakin merkitsivät.

Voiko yksityinen, jonka etuja loukataan, mennä oikeuteen ja pysäyttää rakentamisen ennenkuin se on liian myöhäistä?

On olemassa toinenkin kuvaava esimerkki.

Kaupungin lähellä on Kallvik-niminen huvilayhteiskunta hiekkarantoineen ja ihanine näköaloineen, itse asiassa ihanin paikka pääkaupungin liepeillä. Paikalla on hiekkaa yllin kyllin. Ottaen tämän huomioon esiintyi erään palstan ostajana kalkkitehdas, joka ryhtyi rakentamaan paikalle tehdasrakennuksia ja työläisasumuksia. Sen seurauksena maan arvo aleni huvilayhteiskunnassa jotakuinkin puoleen, sillä kesäpaikka tehtaan ympäristössä ei ole erikoisen houkutteleva. Maksoiko kukaan korvausta huvilanomistajille maan arvon alenemisesta. — Ei tietenkään.

Mitenkä käsitellään tällaisia asioita anglosaksilaisessa oikeudessa, siitä seuraavassa muutama sana.

Otaksukaamme, että joku suunnittelee jotakin, joka on sinun etujesi vastaista vähentämällä sinun oman omaisuutesi arvoa. Sinä saavut lähimpään oikeuteen kello 10 ja 11 välissä. Ennen oikeuden varsinaisten asioiden käsittelyä kutsutaan esille kaikki ne, jotka haluavat oikeudelta määräystä tai kieltoa. Tällaisia määräyksiä ja kieltoja annetaan, jos asia on hyvin yksinkertainen. Valittaja pyytää esimerkiksi naapurille rakennuskieltoa, koska rakennus ei ole suunniteltu asetusten mukaiseksi. Kielto annetaan heti, kuitenkin vain 24 tunniksi, jonka kuluessa vastapuolella on tilaisuus tuoda esiin syyt, minkä perusteella kieltoa ei saisi pidentää. Jollei tällaisia syitä voida esiintuoda, jää kielto pysyväiseksi. Toisin sanoen naapurin etujen loukkaaja ei milloinkaan pääse edes alkamaan työn suoritusta. Jos meillä olisi ollut tällainen oikeustapa, ei Kaivopuistoa *milloinkaan olisi voitu turmella.*

Otaksutaan edelleen, että naapuri ei välitä oikeuden kiellosta. Hän ryhtyy rakentamaan ja saa ehkä joltakin virkamieheltä tavalla tai toisella rakennusluvan. Hänelle kävisi kuitenkin hyvin huonosti, sillä silloin tulee esiin kysymys oikeuden halveksimisesta (Contempt of the Court). Rangaistus oikeuden halveksimisesta on melkein aina sama, 6 kuukautta vankeutta. Tuomiosta ei voi valittaa ja se astuu voimaan heti. Toisin sanoen rikkoja vangitaan itse oikeudessa ja viedään suorittamaan rangaistustaan. Tavallisesti hän kuitenkin pääsee anteeksipyynnöllä ja katumuksella.

Entä jos joku virkamies ryhtyy vastustamaan ja kieltäytyy tottelemasta? Rangaistus on hänelle aivan sama, olkoon hänen virka-asemansa miten korkea tahansa, sillä lisäyksellä, että hän erikoisella oikeudenkäynnillä luultavasti erotetaan virastaan.

Määräyksiä annetaan myöskin sellaisissa anastus-tapauksissa, milloin omistusoikeudesta ei olla eri mieltä. Jos esimerkiksi joku virkailija pidättää asiakirjan, joka hänelle ei kuulu, ja kieltäytyy luovuttamasta sitä takaisin, voi hän saada 24 tunnin kuluessa oikeudelta määräyksen sen luovuttamiseksi. Tällainen nopea prosessi säästää kuluja ja ennenkaikkea aikaa.

Tämänsuuntainen parannus meidänkin oikeusjärjestyksessämme olisi monelle varmasti tervetullut.

Y. S.

Valkoinen rintama.

Kenraaliluutnantti Hannes Ignatius, joka on Vapaussodan Rintamiesten Liiton kunniajäsen, kirjoitti 26. 2. Uuden Suomen palstoilla kirjoituksen »Uhka idästä», jossa hän sanoi m.m. seuraavaa:

»Eikö nyt valkoinen Suomi herää ja ymmärrä, että samanlaisessa isänmaallisuudessa kuin vapaussodan aikana, on maan vahvin turva. Jätettäköön pienet erimielisyydet ja muodostettakoon uudestaan valkoinen rintama.»

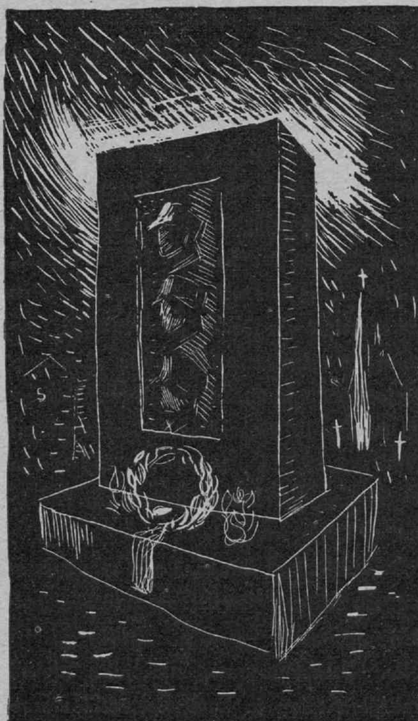
Oikea rintamamieshenki elää

Ylistaron valtauksen muistoksi vietetyt rintamamiesjuhlat valkoisen Suomen todellisten ajatusten tulkki

Urhojen haudalla

Kaksi kaunista puhetta

Motto: »Viel' uusi päivä kaiken muuttaa voi.»

Ylistaron sankaripatsas.

Jaakko Torkon puhe

Olemme tänään kokoontuneet kahdenkymmenennen kerran viettämään tuon vuoden 1918 tammisunnuntain ikimuistettavia hetkiä.

Sinä ylistarolainen aseveli, joka olit kivääriisi tai sen korvikkeeseen turvautuen järjestynyt piiritysketjuun ryssänkasarmien läheisyyteen, saatat vieläkin eläytyä sen mielikuvan valtaan, mikä käsittää nuo yön hetket, joina jännitys n— si tunti tunnilta — kunnes vihdoin tu_i käsky: »eteenpäin, päin ryssää, tuliasein, heinähangoin!»

Ilo oli täydellinen, kun tätä käskyä seurasi voitto ja joka mies sai oikean kiväärin käteensä.

Aamun sarastushetkinä oli näillä kyllillä kaikki tuo tapahtunut. Talvinen kirkas päivä oli jo ehtinyt korkeimmilleen, kun valkoisen Suomen hallitus tervehti säästöpankin portailta Suomen armeijan ensimmäisiä rintamaan järjestäytyneitä sotilaita. Tuota merkillistä päivää on myöhemmin nimitetty valkoisen Suomen ensimmäiseksi päiväksi.

Rintamamiesten mielistä ei hevillä tuon talvisen yön ja päivän tapahtumat näillä tantereilla unohdu. Ja näillä jokavuotisilla muistojen verestämisillä tulem-

me saavuttamaan myöskin erään tarkoituksemme: kasvavan, nousevan polven mielen virittäminen herkäksi kuuntelemaan niitä ääniä, jotka meille puhuvat sankarihaudan pyhälle maaperälle astuessamme.

Älköön jälkeläisemme koskaan kulkeko tätä tämän päivän tavanomaiseksi käynyttä polkua, kirkko, sankarihauta, suojeluskuntatalo, penseän mielialan vallassa ja vain velvollisuudentunnon pakosta.

Me rintamamiehet elämme mukana päivän arkisessa tuoksinassa, ja mielipahalla näemme eripuraisuuden myrkkyä kylvettävän siihen rintamaan, jonka eheyttä me tahdomme vaalia. Moisella kylvöllä olisi paljon tuhoisampi vaikutus, ellei tällaisten päivien uusiintuminen olisi muistuttamassa, että uutta punaista iskua ei täällä näin pian olla valmiita vastaanottamaan. Isänmaallinen väki on pirstoutuneena eri puolueisiin, mutta se koettaa siitä huolimatta maata rakentaa lain ja oikeuden rajoissa. Kaikki tunnustavat myös kansamme heikompiosaisten etujen ajamisen suurempaan oikeudenmukaisuuteen kuuluvan tämän ajan isänmaallisen työn ohjelmaan, mutta tämä työ on tehtävä omalla pohjalla, puhtaasti suomalaisena kysymyksenä ratkaisevasti hyljäten kaikki ulkomaiset esikuvat.

Tämä punainen myrkynkylvö se juuri nykyään tekee mahdottomaksi isänmaallisiin puolueisiin lukeutuville kansalaisille antaa täyttä tunnustusta toisen vilpittömälle mielipiteelle, vaikka se käykin aivan yhteen oman ajatuskannan kanssa.

Näinä ajankohtina kaikki ympärillämme lähempänä ja edempänä havaittavat ilmiöt ja tapahtumasarjat kehoittavat ja velvoittavat meitä entistä valppaampina seisomaan vartiopaikoillamme kansamme puolustuskuntoisuuden ja sen tulevaisuuden puolesta. Me olemme vakuuttuneita siitä, että korvaamattomat arvot joutuvat uhan alaisiksi, jos eduskunnassamme sosialistien vaikutus lisääntyy. Kyllä riittää jo heidän kaksissa viimeisissä vaaleissa saamansa lisäys 66:sta ensin 78:aan ja sitten viimeisissä 83 edustajaan. Jos tuo meno jatkuu, ei siitä enää ole pitkä matka 101 edustajaan, j a j o s n ä i n k ä v i s i, m i t ä s i t t e n s e u r a i s i, o n m e i d ä n l u p a k y s y ä.

Mikä voi meitä myrkynkylvön vaikutuksen vastustamisessa auttaa, ellei meidän parhain minämme tahdo toimia sen yhteisyyden puolesta, minkä me tunnemme omistavamme näissä kalliitten muistojen viettotilaisuuksissa, ellemme tässä yhteishengessä toimisi, olisimme me kelvoton sukukunta, joka Kullervon tavoin tuhoaisi itsensä.

Erään mitä ilahduttavimman ilmiön olemme me suojeluskuntaväki viime viikkoina saaneet kokea, kun Ylistaron vanhat rintamamiehet ovat mieslukuisina liittyneet uudelleen aktiiviseen työhön suojeluskunnan ikämiesjoukoissa. Jos kohta meistä ei tule enää ajan tasalla olevia taistelijoita, on suojeluskuntatyössä mukana olo joka tapauksessa omiaan moraalisesti vahvistamaan rintamaa. Ja sitäpaitsi nykyinen maanpuolustusjärjestelmä on sellainen, että siihen kuuluvassa rintamantakaisessa toiminnassa on meidän ikäluokkien miehille osoitettu ja uskottu aivan ensiluokkaisen tärkeitä tehtäviä. Me tunnemme mielihyvää tästä ja koetamme parhaimpamme mukaan täyttää siinä työssä tehtävämme myöskin niin, ettei mukanaolomme aiheuta suojeluskunta-alueellemme huonommuuden tunnetta, mihin takavuosina oli täysi aihe, kun oltiin jäsenluetteloissa mukana, mutta ei vuosikausiin saatu pariakymmentäkään palvelustuntia vuodessa kokoon, mikä tuntimäärä kuitenkin on vähin ikämiehen velvollisuuden täyttämiseksi.

Kansalaiset!

Olen tänä päivänä, joka erikoisesti on kuin meidän rintamamiesten päivä, halunnut osoittaa lausumani tervehdyssanat lähinnä kuvastelemaan niitä ajatuksia, jotka liikkuvat meidän vuoden 1918-miesten mielissä ajatellessamme tämän rakkaan isänmaamme suurin uhrein lunastettua vapautta ja sen tulevaisuutta.

Pertti Uotilan puhe

Motto:
»Murheella ei saa muistoanne viettää,
Ei kuin sen, mi mentyään jää unhoon,
Teitä itkevä on isänmaanne
Niinkuin kasteen itkee suvi-ilta
Tyynnä, loistavana, laulullisna
Toivoin uuden aamun syleilystä...»

Tämä kansallisrunoilijamme syvämielinen vertaus herättää meissä moninaisia mietteitä ja ajatuksia. Vuonna 1918 vapautuneen isänmaan kasvoja saattoi todellakin ensi aluksi verrata tyyneen, tuhansin värivälkkein loistelevaan kesäiltaan, joka onnellinen hymy huulillaan herposi lyhyeen uneen, ja siinä, nuoren morsion tapaan, vienon kaipauksen kyyneleen sädehtiessä silmäripsissä, haaveili pian saapuvan ylkänsä, uuden aamun syleilyä.

Tuo kesäilta — isänmaamme lyhyt, ohi kiitävä onnenhetki — ei kuitenkaan pitkälle jatkunut eikä maa nähnyt uutta aamuansa sellaisena kuin miksi se oli sen ihanissa unelmissaan kuvitellut. Suomemme heräsi päinvastoin, kuten tuhoatuottaneitten hallaöittensä jälkeen niin monen monituista kertaa ennenkin, vilunvärein ja pahaenteisin puistatuksin, aavistaen, että sen uusi aamu ja sitä seuraava päivä toisikin mukanaan enemmän surua ja murhetta kuin iloa ja onnea. Sulamaton routa piilikin vielä syvällä sen omissa uumenissa: se ei ollutkaan, ei lähestulkoonkaan valmis ottamaan vastaan ylkäänsä: kaunista, pitkää kesäpäiväänsä, joka sen lämpimästä povesta olisi loihtiva esiin kultaisen sadon, sopuisan, hyvinvoivan ja onnellisen kansan kasvattaisi. Sankarit lepäsivät sanattomina kumpujensa kätköissä, mutta vuorenonkaloihin olivat pesineet peikot ja niitten palvojat ja orjat, jotka nyt, vaaran ohi mentyä, hävyttöminä ja röyhkeinä, vapaussotureitten jo täydellä tarmolla siirryttyä pelloilleen ja vainioilleen otsansa hiessä heillekin leipää hankkimaan, astuivat pimeistä piiloistaan esille käymään kauppaa isänmaan elineduista ja kalleimmista kohtaloista.

Uusi kirous oli noussut saastuttamaan vapautemme vasta-ikään verin puhtaaksi pestyä polkua. Ennenkuin Suomelle sen toivottu, lämmin aamu ja sitä seuraava siunauksellinen kansallinen poutapäivä koittaisi, olisi vielä monta kesäkylmää kestettävä, monta raesadetta, ehkäpä rajumyrskyäkin tuleva, joitten raudanraskaita tuhoja koko kansamme olisi yhteisvoimin pystyttävä torjumaan: yhteisvoimin, yhteistoimin ja yhteismielin.

Kaukokatseinen suomalainen tietäjä, torjuessaan kulunutta väitettä Suomen armeijan muka vielä routavuosinakin tapahtuneesta perääntymisestä kohti pohjoista, lausuu:

»Ei kulje se armeija kunnekkaan,
Se nuotiotulilla loikoo,
Osa ommellen kurjia ryysyjään,
Umpiunessa toiset kun oikoo.

Ylipäälliköt silkkiteltoissaan
Ne kruununkakkua järsii,
Ei kysy he mietteitä miehistön.
Ei kuinka se suree ja kärsii.

Sillä aikaa kaakkonen kaivertaa
Yhä taivaalle pilvenhäntää,
Susi ulvoo, pimeys peittää maan
Ja sataa lunta ja räntää.

Tuhotulva jo tekevi nousuaan
Kaikki ottaen oraiset pellot,
Väen velton se hyrskyhyn hukuttaa,
Koko maan soi kuolemankellot.

Vesi vieras nielevi kuiluihin
Myös päällikkökunnan aran
Kera kansan veljesriitaisen,
Joka ainoan viljelyssaran.

Minä kasvavin kauhuin katselen
Tätä jääkausihävitystä:
Kaikkivallan kostava käsi se on,
Joka lyö kun laiho on kystä.

*

Vedenpaisumus päättyy. Mitta on täys,
Kevättulvaa seuraa suvi.
Meri Yoldian laskee.
Kylväjä uus käy esihin. Elo on huvi.
Stool vänrikki, heimoas Noak se on,
Joka välttää onnettomuuden,
Hän on ottava jälleen isäinsä maan
Ja siittävä suvun uuden.

Juurta alkaen uuden ja viisaamman,
Joka tietää mik' elon on suunta,
Ja jossa se vihdoin toteen käy
Tuhatvuotinen valtakunta.»

Tuo oli ennen Suomen vapaussotaa, lausuttu, nähty ja kirjoitettu, lähes pariakymmentä vuotta ennen, keskellä routavuosia, jolloin ryssän kaksoiskotkan kynnet Suomen pyhimpiä oikeuksia raatelivat. Valkoinen armeija, jonka synnyn sama näkijä jo toistakymmentä vuotta aikaisemmin oli valoisampana hetkenään ennustanut, sitten aikanaan näytti verisessä kamppailussa, mihin suuntaan se tahtoi kulkea ja edetä: päin päivää ja etelää, kohti kansalle koittavaa kevättä. Se saattoi loistavilla sankariteoillaan epäajanmukaiset väitteet pohjoiseen perääntymisestään — joita väitteitä Suomen rivisotilaaseen kukaan ei ikinä ole voinutkaan tosiasiain perusteella kohdistaa — ja moisten syytösten lausujat häpeään, hankkien isänmaallemme ainakin niissä oloissa parhaan aseilla saavutettavissa olevan vapauden, josta jokaisen Suomen pojan ja tyttären olisi luullut sydämensä pohjasta iloitsevan. Mutta päinvastoin on käynyt. Kansamme povessa asuu yhä vieläkin suurella, jopa aivan peloittavan laajalla alalla kesäsydännäkin sulamaton routa.

Mutta raatajat rynnistävät kaiken uhallakin rohkeasti eteenpäin, sillä he tietävät, että äsken päivänvaloon uudestaan vetämämme, kaamea ennustus ei vieläkään ole menettänyt toteutumisensa mahdollisuuksia: korpien pitää sulaa, roudan kansamme sydämestä lähteä, hallanpesien ja myrkyn kirouksen Suomen maankamarasta hävitä, sillä muuten olisi polvi pojasta huonontunut ja perikadon uhka edelleenkin edessämme. Ja jos sellainen tai ankarampikin hätäpäivä vielä päälle saisi kuin minkä tuhot vuonna 1918 sydänverensä vuodattaen aseveljineen torjuivat ne miehet, joitten muistoa tässä seisomme kunnioittamassa, niin mieltämme lämmittää ja rohkaisee tieto siitä, että sittenkin maa on oleva vapaa heidän haudoillansa. Sillä Ylistaronkin maaperää polkiessamme astelemme, emme yksin muistojen mannerta, vaan myöskin taistojen ja samalla urhojen tannerta. Ainakin kahdessatoista suuremmassa sodassa aina Nuijasodasta alkaen — vanhemmista ajoista puhumatta — ovat Ylistaronkin urheat pojat vertansa vuodattaneet ja oikeaksi katsomansa asian puolesta iskunsa ja lujat iskeneet.

Kahdestoista mainituista sodista — 16 heimosotaretkestä ynnä muusta vielä tässä yhteydessä laisinkaan kertomatta — oli juuri kunniakas ja voittoisa vapaussotamme, jonka urhokkaat taistelijat, kalpain kalskeessa ja tykkien jyskeessä kentälle sortuneet sankarit tämän kummun alla lepäävät. He ainakaan eivät niitä, jotka pystyvät heidän äänensä kuulemaan, kehoita pohjoista kohti perääntymään, vaan ovat varmasti joka hetki valmiit meitä vaaran tiellä seuraamaan päinvastaiseen suuntaan, tehden sen siinä näkymättömässä, mutta ikivoimallisessa joukossa, jota Porin marssin vanhempi suomennos tarkoittaa, sanoen alkutekstiin todellisemmin liittyen: »meit' urhoollisten isäin henget seuraavat...» Ja se sankarihenkien rivistö, kuten äsken viittasimme, on Ylistaronkin kohdalta vuosisatojen ajalta jo kunnioitettavan pitkä.

Me olemme, te ijäisyyteen astuneet aseveljemme, saapuneet tänne kumpunne ääreen vakuuttamaan, että punaisen häpeän ja kadotuksen tielle emme ikinä tahdo astua. Päinvastainen epäilys älköön koskaan untanne häiritkö, sillä »viel' uusi päivä kaikki muuttaa voi...»

VIIKKOLEHTI

Kustaa Vaasa muuttuu viikkolehdeksi heti kun poliittinen tilanne luo siihen oikeat edellytykset.

PUOLUE-OHJELMAT

Suomalaisten porvarillisten puolueiden ohjelmat ovat hämmästyttävän yhdenmukaiset

Motto: *»Puolueiden ohjelmat ovat merkillisimpiä satuja, joista puhutaan ja kirjoitetaan.»*

Tarkastellessamme, mitä mahdollisuuksia on olemassa suomalaisten porvarillisten puolueiden yhteistoiminnalle, huomaamme niiden ohjelmissa useita yhtymäkohtia.

Niinpä maalaisliiton ylimääräisen puoluekokouksen Helsingissä 24. 1. 1932 hyväksymän puolueohjelman johtivassa periaatteeissa sanotaan: »Maalaisliitto perustaa työnsä isänmaalliselle ja kansalliselle pohjalle.»

Isänmaallisen kansaniliikkeen yleisistä ohjelmaperusteista taas luemme: »Isänmaallinen Kansanliike asettaa lopulliseksi päämääräkseen kansallisesti sisään- ja ulospäin voimakkaan Suomen luomisen.»

Kansallisen kokoomuspuolueen yleisissä periaatteissa vuodelta 1936 kirjoitetaan: »Kansallinen kokoomuspuolue pitää kaiken toimintansa ylimpänä ohjeena isänmaallisen yhteistunnon kohottamisen.»

Kansallisen edistyspuolueen yleisohjelmassa (hyväksytty puoluekokouksessa 1929) mainitaan: »Valtion tärkeimpiä tehtäviä on huolehtia kansan itsenäisyyden säilyttämisestä.»

Kuten näistä otteista siis huomaamme kaikkien porvarillisten puolueiden tärkeänä silmämääränä on isänmaan itsenäisyyden turvaaminen. Mitään erimielisyyttä niiden kesken siis ei voi esiintyä tässä pääkysymyksessä.

Tutkimme näitä puolueohjelmia edelleen.

Isänmaallisen Kansanliikkeen lähimpänä tarkoituksena on »maan puolustuslaitoksen sekä armeijan että suojeluskuntien tinkimätön tukeminen ja kehittäminen.»

Kansallisen kookomuspuolueen ohjelmasta luemme: »Kaikki maanpuolustuksen heikentämisyritykset on tuomittava sekä toimittava niin, että porvarillinen rintama puolustuskysymyksessä säilyy eheänä.» Ja edelleen: »Puolustustahtoa ja sen parhaita ilmausmuotoja, suojeluskunta-, lottaynnä muuta vapaaehtoista maanpuolustustyötä on voimakkaasti tuettava ja tehostettava.»

Maalaisliiton ohjelmassa kirjoitetaan: »Maan vapauden turvaksi on ylläpidettävä puolustuslaitos, joka turvaa valtakunnan itsenäisyyden ja sisäisen järjestyksen.»

Kansallisen edistyspuolueen ohjelmajulkaisu kirjoittaa: »On ylläpidettävä mantieteellis-valtiollisen ja taloudellisen asemamme vaatimuksia vastaavaa puolustusvoimaa, jota niin hoidetaan ja johdetaan, että kansassa säilyy voimakas puolustustahto.»

Kaikkia porvarillisia puolueita siis elähdyttää ja niitä yhdistää toisiinsa voimakas maanpuolustushenki. Kaikki kannattavat puolustuslaitoksemme tehokasta kehittämistä, suojeluskunta- ja lottatyötä.

Kun edelleen tarkastelemme näitä ohjelmia, niin löydämme niissä muita yhteistä hyvää tarkoittavia piirteitä:

Kansallisen kokoomuspuolueen periaatteisiin sisältyy seuraava ohjelmakohta: »Vanhastaan kansamme on oikeusjärjestyksessään nähnyt turvan köyhälle yhtä hyvin kuin rikkaallekin.» Ja edelleen: »Tarmokkaasti on tehtävä sellaista uudistustyötä, joka kohottaa vähäväkisiä kansankerroksia.»

Edistyspuolueen ohjelmassa sanotaan: »Inhimillinen yhteenkuuluvaisuus ja yhteisvastuu vaativat yhteiskuntaa ja valtiota valvomaan heikompien jäsentensä etuja.»

Maalaisliitto pitää välttämättömänä »huolehtia, että pienviljelyksen ja pienviljelijäin edut otetaan oikeudenmukaisella tavalla huomioon kaikkialla valtiossa ja yhteiskunnassa.»

Isänmaallinen kansanliike sanoo: »Työväestö muodostaa muiden ryhmien kanssa tasavertaisen osan kansasta. Siksi sen asema yhteiskunnassa on turvattava.»

Huomaamme siis, että kaikki isänmaalliset puolueet ottavat huomioon vähempiosaisten taloudellisen aseman kohottamisen.

Esittämättä seuraavassa enempiä otteita eri puolueiden ohjelmista toteamme niissä useita muita yhteistä hyvää tarkoittavia ohjelmakohtia. Kaikki nämä puolueet kannattavat kristillistä maailmankatsomusta, vastustavat perhe-elämän rappeutumista ja siitä johtuvaa yhteiskunnallista rappeutumista, kannattavat yhteiskunnallista oikeudenmukaisututa, pyrkivät vastustamaan kansanvallan väärinkäyttöä, edistämään ja suojaamaan kotimaista työtä ja tuotantoa, noudattamaan rauhanomaista ulkopolitiikkaa ja suosimaan säästäväisyyttä.

Kun otamme huomioon, kuinka kohtalokkaana ajankohtana elämme ja kuinka paljon marxilainen sosialidemokraattinen puolue on viime valeissa kasvanut ja sen, miten elintärkeät kysymykset yhdistävät toisiinsa porvarillisia puolueita, emme saa kiinnittää huomiota tällä hetkellä pieniin porvarillisten puolueiden välisiin kiistoihin, sitäkin suuremmalla syyllä, kun porvarillisen maailmankatsomuksen ja marxilaisosialistisen elämänkäsityksen välillä on ylipääsemätön kuilu.

SUURNUMERO

Kustaa Vaasa ilmestyy tänään, kahden kuukauden tauon jälkeen, kuvitettuna 44-sivua laajana taistelunumerona.

Julkinen varoitus

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATILLE

Kustaa Vaasan ilmestymisen johdosta suuntasi Suomen Sosialidemokraatti muun sosialistisen lehdistön säestämänä ankaran parjaustulvan lehtemme vastaavaa päätoimittajaa vastaan.

Julkaisemme seuraavassa maisteri Erkki Räikkösen pari kuukautta sitten asiassa antaman vastineen ja sen yhteydessä sattuneet tapahtumat samoinkuin tähän vastineeseen liittyvän lisäselvityksen.

Eilen illalla kävin henkilökohtaisesti Suomen Sosialidemokraatin toimituksessa, saatuani sitä ennen kuulla, että mainitun lehden päätoimittaja Eino Kilpi olisi siellä silloin tavattavissa. En kuitenkaan tavannut päätoimittajaa, joka ei ollut vielä saapunut toimitukseen, minkä johdosta käännyin toimitussihteerin puoleen.

Huomautin, että Suomen Sosialidemokraatti oli 23. 1. 1939 pääkirjoituksessaan »Kustaa Vaasa» julkaissut sellaisia lausumia, jotka Suomen lain mukaan ovat rangaistuksen alaisia, ja ilmoitin näiden lausuntojen johdosta kirjoittaneeni oikaisut, jotka pyysin viipymättä julkaisemaan.

Esitin myös toivomuksen, että Suomen Sosialidemokraatti vastaisuudessa käyttäisi esiintymisessään asiallista puhetapaa, koska sellainen ilmeisesti olisi edullisempaa sille itselleenkin.

Toimitussihteeri lupasi jättää kirjoitukseni päätoimittajalle heti kun tämä saapuisi toimitukseen ja piti luonnollisena, että se julkaistaisiin heti myös lehdessä.

Kun Suomen Sosialidemokraatti vetoomuksestani huolimatta ei ole tänään julkaissut kirjoitustani, katson olevani velvollinen ilmoituksen [1]) muodossa saattamaan sen julkisuuteen.

Se kuuluu seuraavasti:

Kustaa Vaasa.

Suomen Sosialidemokraatti julkaisi eilen toimituksen kirjoituksen »Kustaa Vaasa», jossa se omisti allekirjoittaneelle m.m. seuraavat sanat: »Edellinen nimihän on kohta parinkymmenen vuoden ajan esiintynyt kaikissa sellaisissa yhteyksissä, jossa voidaan puhua n.s. kaupallisesta isänmaallisuudesta». Tänä päivänä on lehden pakinoitsija sitten lähemmin selvittänyt, mitä tällä n.s. »kaupallisella isänmaallisuudella» on tarkoitettu.

»Kaupallisen isänmaallisuuden» väitteiden johdosta saan täten esittää Teille seuraavat julkiset kysymykset:

1) Vuonna 1918—1920 — siis 20 vuotta sitten, jolloin Te väitätte minun harjoittamani »kaupallisen isänmaallisuuden» alkaneen — olin Helsingissä koulunpenkillä yhteiskoulun 7—8 luokalla.

Kysyn: onko koulunkäynti »kaupallista isänmaallisuutta»?

2) Vuonna 1921 suoritin asevelvollisuuteni ja otin osaa Haminan Reserviupseerikurssiin ollakseni valmis tarpeen vaatiessa isänmaata puolustamaan.

Kysyn: onko se »kaupallista isänmaallisuutta»?

3) Vuoden 1921—1922 vaihteessa otin vapaaehtoisena osaa Itä-Karjalan retkikuntaan. Tahdoin omalta kohdaltani myötävaikuttaa Suur-Suomen luomiseen. Minulle yhtä vähän kuin muillekaan vapaaehtoisille ei tänä aikana suoritettu mitään palkkaa eikä mitään päivärahoja. Aatteellisen päämäärän johtamina lähdimme heimosotaan, jossa katsoimme kuolemaa silmästä silmään.

Kysyn: onko tämä »kaupallista isänmaallisuutta»?

4) Vuonna 1922 perustin Akateemisen Karjala-Seuran, jonka sihteerinä toimin lähes kahden vuoden ajan 1922—1924. Tahdoin opastaa karjalaisia heimopakolaisia opinteille ja tehdä kansakunnan keskuudessa tunnetuksi Itä-Karjalan kysymystä. Uhrasin aamuvarhaasta kaiket päivät aikani tämän päämäärän hyväksi. Minulle ei pitkiin aikoihin suoritettu penniäkään palkkaa suorittamastani työstä, vaan järjestin toimeentuloni siten, että olin kotiopettajana eräässä yksityisessä perheessä. Myöhemmin kun menetin kotiopettajapaikkani, maksettiin minulle sihteerintoimestani vaatimaton palkka — ensin 1.200 mk ja sittemmin 2.000 mk — palkka, joka ei koko toimiaikanani kohonnut edes niin suureksi, kuin minkä esimerkiksi Teidän poliittinen pakinoitsijanne erinäisistä monista toimistaan nostaa yhtenä ainoana kuukautena.

Kysyn: onko tämä »kaupallista isänmaallisuutta»?

5) Vuonna 1924 keväällä syntyi Akateemisessa Karjala-Seurassa suuntaeroavaisuuksia. Seuran enemmistö tahtoi ottaa sen ohjelmaan myös kansallisuuskysymyksen, jota minä jyrkästi vastustin. Suuntataistelu johti minun eroamiseeni, koska tahdoin pysyä uskollisena Akateemisen Karjala-Seuran alkuperäiselle ohjelmalle. Perustin silloin 1924 toisen järjestön, Itsenäisyyden Liiton, joka ryhtyi jatkamaan isänmaallista toimintaa niissä merkeissä, joita minä pidin tälle maalle onnellisina. Osallistuin sen toimintaan vuosina 1924—1926 opintojeni ohella erittäin ahkerasti uhraten siihen kaiken mahdollisen vapaa-aikani. Minulle ei siitä työstä suoritettu mitään taloudellisia korvauksia, vaan suoritin kaiken työni aatteellisella pohjalla.

Kysyn: onko tämä »kaupallista isänmaallisuutta»?

6) Vuonna 1926 keväällä suoritin yliopistollisen tutkintoni ja sain heti hyvän paikan. Ystävieni hartaista pyynnöistä jätin kuitenkin muutama kuukausi myöhemmin sen ja tulin Itsenäisyyden Liiton sihteeriksi, josta toimesta minulle suoritettiin 3.000 mk palkkaa.

Toimin yhtäjaksoisesti vuosina 1926—1928 Itsenäisyyden Liiton sihteerinä ja tein m.m. aloitteen sosialidemokraattien mukaantulosta liiton valtuuskuntaan, sillä tahdoin omalta kohdaltani tehdä parhaani kansamme eheyttämiseksi. Siihen veljenkäteen, jonka minä ojensin sosialidemokraateille, aluksi tartuttiinkin, ja parin vuoden ajan jatkui yhteistoiminta Itsenäisyyden Liiton ja eräiden sosialidemokraattien johtajain kanssa. Minun aloitteestani ja sosialidemokraattien eräiden johtajain myötävaikutuksella ryhdyttiin moniin isänmaallisiin aloitteisiin työväestön piirissä. Niinpä saatettiin itsenäisyyspäivä kansalliseksi vapaa- ja juhlapäiväksi, tehtiin aloite itsenäisyyden muistomerkin aikaansaamiseksi ja ryhdyttiin levittämään Suomen lippua myös työväestön piiriin. Esimerkiksi vuonna 1928 juhannuksena järjesti yli 30 työväenyhdistystä lippujuhlia eri puolilla maata. Työväenyhdistysten laulukuorot lauloivat Maamme-laulun lippujuhlien yhteydessä ja työväenyhdistysten torvisoittokunnat

[1]) Ilmoitus julkaistiin 26. 1. 1939 Helsingin Sanomissa.

soittivat Porilaisten marssin. Suomen kansa oli astunut askeleen kansallista eheytymistä kohden ja työväestö oli valmis tunnustamaan omikseen samat tunnusmerkit kuin muu Suomikin.

Silloin astui esiin Suomen »Karl Marx», Suomen sosialidemokraattisen puolueen mahtava puoluesihteeri, maisteri K. H. Wiik, joka ryhtyi saarnaamaan luokkataistelun oppia ja hyökkäsi häikäilemättömästi niiden sosialidemokraattien kimppuun, jotka olivat uskaltautuneet Itsenäisyyden Liiton valtuuskuntaan. Nämä peljästyivät ja ilmoittivat minulle, että painostus heitä vastaan oman puolueen piirissä on niin suuri, että heidän on pakko erota.

Niin päättyi Itsenäisyyden Liiton ja sosialidemokraattien yhteistoiminta, ja sosialidemokraattinen puolue lähti jälleen puhtaan marxilaisuuden teille. Kansallinen ajattelutapa tuomittiin ja lippujuhlien viettäminen unohdettiin — ne olivat asioita, jotka eivät sopineet luokkataistelupohjalla seisovalle puolueelle.

Kysyn: oliko minun toimintani Itsenäisyyden Liitossa »kaupallista isänmaallisuutta» ja miten se ilmeni?

7) Vuonna 1928 erosin Itsenäisyyden Liiton sihteerin toimesta ja ryhdyin tutkimaan itsenäisyystaistelumme historiaa ja erityisesti presidentti P. E. Svinhufvudin osuutta siinä. Harjoitin tätä työtä lähes kahden vuoden ajan ja sain tarkoitusta varten lainan eräältä suurelta kustannusliikkeeltä.

Kysyn: onko itsenäisyyshistorian tutkiminen lainavaroin »kaupallista isänmaallisuutta»?

8) Vuonna 1930 osallistuin Lapuan liikkeeseen ja toimin siinä useita kuukausia. Tällöin ei minulla ollut mitään tuloja enkä enää saanut edes lainarahoja kirjallista toimintaani varten. Minun oli pyydettävä lainoja eri pankeista toimeentuloani varten.

Kysyn: onko isänmaallinen toiminta, josta ei ole mitään taloudellista etua, vaan ainoastaan suuria rahallisia menoja, onko se »kaupallista isänmaallisuutta»?

9) Vuonna 1931—1933 toimin Itsenäisyyden Liiton puheenjohtajana ja suuren osan tästä ajasta olin samalla mainitun liiton toimistopäällikkönä. Minulle suoritettiin kyllä kohtuullinen taloudellinen korvaus työstäni, mutta se ei riittänyt toimeentulooni.

Vuoden 1932 kuluessa olivat velkani kasvaneet niin suuriksi, että minun oli pakko erota kaikista toimistani Itsenäisyyden Liiton palveluksessa.

Kysyn: onko tällainen isänmaallinen toiminta »kaupallista isänmaallisuutta»?

9) Vuonna 1932 perustin Suomen Vapaussodan ja sen yhteydessä Kustannusosakeyhtiö Sanattaren. Tahdoin siten saattaa talteen itsenäisyystaistelun henkilömuistelmat, joihin olin kirjallisten tehtävieni yhteydessä perehtynyt. Siitä huolimatta, että tämä kustannusliike on harjoittanut aivan samanlaista kustannustoimintaa kuin muutkin kustannusliikkeet, on sitä vastaan monet kerrat hyökätty.

Päähyökkäyksen pani alkuun kaksi entistä sanomalehden toimittajaa, jotka kumpikin olivat kärsineet aikaisemmin vankeus- ja kuritushuonerangaistuksen eräistä kavalluksistaan ja petoksistaan. Nämä kaksi »toimittajaa» olivat vuonna 1935 päättäneet perustaa uuden »Suomen Vapaussota»-lehden, ja saadakseen aikaisemman lehden pois tieltään, he ryhtyivät levittämään vääriä tietoja johtamani kustannusliikkeen toiminnasta. Menivätpä he niin pitkälle, että ryhtyivät asiasta neuvottelemaan eräiden Suomen Vapaussodan toimituskuntaan kuuluvien jäsentenkin kanssa, mutta epäonnistuivat suunnitteluissaan.

Tämän erittäin alhaisista vaikutteista lähteneen hyökkäyksen alkuunpanijat saivat kyllä kannatusta eräiltä poliittisilta vastustajiltani ja sanomalehdistössä syntyi yleisempi keskustelu asiasta, mutta tosiasia on, että se liiketoiminta, jota johtamani kustannusliike on harjoittanut vuosina 1932—1938 on minun kohdaltani ollut täysin korrektia.

Jos tämä kustannusliike on voinut minulle suorittaa sellaisen tulon, että olen vuosien kuluessa saanut taloudellisen aseman jonkin verran paranemaan, niin on siitä vielä hyvin kaukana »kaupallinen isänmaallisuus». Minun tuloni eivät ole yhtenä ainoanakaan vuonna nousseet sellaisiin summiin kuin esimerkiksi Teidän lehtenne poliittisen pakinoitsijan vuositulot.

Kysyn: onko tällainen liiketoiminta »kaupallista isänmaallisuutta»?

Kehoitan lehtenne päätoimittajaa, joka lain edessä on vastuussa lehtenne kirjoituksista, lukemaan Suomen Hallitusmuodon kuudennen pykälän, jossa sanotaan, että jokainen Suomen kansalainen on lain mukaan turvattu myös henkilökohtaisen kunnian puolesta.

Pyydän Teitä vakavasti harkitsemaan, mihin Suomen laki ja kunniantunto Teidät velvoittaa, senjälkeen kun Teillä on ollut tilaisuus todeta, miten törkeään loukkaukseen Te olette tehneet itsenne syypäiksi, loukkaukseen, joka on sitä suurempi, kun ottaa huomioon, että tosiasia on aivan päinvastainen kuin se, minkä Te olette esittäneet.

Minä odotan viipymättä Teidän peruutustanne.

Helsingissä, tammik. 24 p:nä 1939.

Erkki Räikkönen.

Oltuani pakotettu ilmoituksen muodossa saattamaan julkisuuteen vastaukseni Suomen Sosialidemokraatille, tahdon samalla esittää mainitulle lehdelle julkisen varoituksen. Lehden on nimittäin syytä muistaa paitsi Suomen Hallitusmuodon kuudetta pykälää myöskin Rikoslain 27: 1, jossa sanotaan:

»Joka, vastoin parempaa tietoansa, perättömästi sanoo toisen syypääksi nimitettyyn rikokseen, taikka nimitettyyn rikoksen lajiin, taikka muuhun sellaiseen tekoon, joka voi saattaa hänet halveksimisen alaiseksi tahi haitata hänen elinkeinoansa tahi menestystään, taikka sellaisesta levittää valheen tahi perättömän kulkupuheen, rangaistakoon herjauksesta vankeudella vähintään yhdeksi kuukau-

deksi ja enintään yhdeksi vuodeksi taikka vähintään (sadan markan) sakolla.

Jos herjaus tehdään julkisesti, taikka painotuotteen, kirjoituksen tahi kuvallisen esityksen kautta, jota syyllinen levittää tahi levityttää; olkoon rangaistus vankeutta vähintään kaksi kuukautta ja enintään kaksi vuotta taikka sakkoa vähintään (kaksisataa markkaa).»

Niinkauan kuin me elämme lainalaisessa yhteiskunnassa, on laki meille kaikille sama, myöskin Suomen Sosialidemokraattiselle puolueelle, sen pääänenkannattajalle ja sen päätoimittajalle, ja sitä on myöskin heidän noudatettava.

Toistan siis: odotan viipymättä Suomen Sosialidemokraatin peruutusta.

Helsingissä, tammikuun 25 p:nä 1939.

Erkki Räikkönen.

P. S.

Päivälehdissä julkaistuissa kirjoituksissa on Kustaa Vaasan suhteen myös mainitttu, että »emme tule julkaisemaan lehden palstoilla liikemaailman ilmoituksia». Suomen Sosialidemokraatilla on ollut tilaisuus lukea tämä edeltäkäsin. Siitä huolimatta se väittää päinvastaista.

Mikä on tarkoitus ja miten tällainen menettely on selitettävissä?

Suomen Sosialidemokraatti osoittaa syytöksen »kaupallisesta isänmaallisuudesta» myös Kustaa Vaasaan, siitä huolimatta, että julkisuudessa on myös selvästi sanottu »että me olemme sopineet siitä, että emme tule ottamaan suorittamastamme työstä itsellemme mitään taloudellisia korvauksia».

Tahtooko Suomen Sosialidemokraatti todellakin väittää kaiken sen valheeksi, mikä on kiistämätön totuus.

Jälkihuomautus.

Suomen Sosialidemokraatin levittämien väärien huhujen johdosta on syytä saattaa julkisuuteen vielä seuraavaa:

1) Kustannusosakeyhtiö Sanatar on, niin kauan kuin maisteri Erkki Räikkönen on ollut sen johdossa (1932—1938), aina johdonmukaisesti tehostanut asiamiehilleen, että yhtiö on yksityinen liikeyritys ja tämän periaatteen mukaisesti on se kirjallisesti vahvistanut heidän kanssaan seuraavan sopimuskohdan: »Te tunnustatte tänään saaneenne tiedon siitä, että Kustannusosakeyhtiö Sanatar on yksityinen liikeyritys ja sitoudutte sen mukaisesti olemaan vetoamatta mihinkään kannatusluontoisuuteen tai hyväntekeväisyyteen.»

2) Yhden ainoan kerran on Kustannusosakeyhtiö Sanatar poikennut edelläesitetystä periaatteestaan, nimittäin vuonna 1934, jolloin yhtiö sitoutui luovuttamaan eräästä julkaisemastaan kirjasta tarpeellisen määrärahan Hamnskärin muistomerkin pystyttämistä varten, ja ottaen huomioon, että juuri tämä seikka on ollut maisteri Erkki Räikkösen henkilöllisyyteen kohdistuvan arvostelun syynä, esitämme senjohdosta seuraavat tosiasiat:

a) Kustantaja ilmoitti julkisesti sanomalehdissä ja myös kirjeellisesti edeltäkäsin asianomaisille kirjan tilaajille, että se luovuttaa Hamnskärin muistomerkin pystyttämistä varten ainoastaan määräsumman.

b) Todellisuudessa luovutti kustantaja tarkoitusta varten kaksi kertaa suuremman määrärahan kuin mihin se oli edeltäkäsin sitoutunut.

c) Osoituksena siitä, että tämä menettely oli täysin julkisen arvostelun kestävä, mainittakoon, että Hamnskärin muistomerkkitoimikunnan arvovaltaiset jäsenet esittivät sen johdosta kustantajalle julkisen kiitoksen.

d) Niiltä, jotka kaikesta huolimatta näkevät tässä asiassa moittimisen aihetta, riistää viimeisenkin arvostelun oikeuden se tosiasia, että kustantaja ei edellämainitun kirjan myynnistä kertyneitä voittovaroja käyttänyt omiin tarkoituksiinsa, esimerkiksi vararahaston muodostamiseen, vaan luovutti ne kokonaisuudessaan yleishyödylliseen tarkoitukseen (itsenäisyysarkiston keräystyöhön).

c) On myös muistettava, että useimmat kustantajat ovat julkaisseet kirjoja, joiden voittovaroista ne ovat osan luovuttaneet yleishyödylliisiin tarkoituksiin, ja ensimmäinen tällainen kirja oli K. J. Gummeruksen vuonna 1918 julkaisema suuri kokoomateos Suomen Vapaussota, jonka voitosta asiamiehet ilmoittivat osan tulevan invaliidien hyväksi. Samanlaisia esimerkkejä voisi viime vuosien ajalta luetella kymmenittäin, ilman että kirjan kustantajia vastaan on ryhdytty esittämään mitään arvosteluja.

3) Kustannusosakeyhtiö Sanatar on, jos yhtiön asiamiehet ovat tehneet itsensä syypääksi väärinkäytökseen, heti erottanut asianomaiset toimestaan ja saattanut heidät lain edellyttämään rangaistukseen; tällaisia tapauksia on sattunut usein, mutta ei kuitenkaan lähimainkaan niin paljon kuin esimerkiksi suurille kustantajille, joiden asiamiehet, niinkuin usein sanomalehdistäkin on saatu lukea, ovat tehneet itsensä syypääksi mitä moninaisimpiin petoksiin.

Suojeluskunnat.

Suomen Sosialidemokraattisen puolueen vuonna 1930 hyväksytyssä puolueohjelmassa, joka on edelleen voimassa, sanotaan: »Suojeluskunnat on porvariston asekaarteina viipymättä lakkautettava.» Ensi toukokuussa pidettävää puoluekokousta varten on suunniteltu uutta julkilausumaa, jossa sanottaisiin m.m. seuraavaa: »Puolue jättää vastaisen kehityksen osoitettavaksi, voidaanko suojeluskuntalaitos saada sellaiseksi, että sosialidemokraattinen työväkikin voi siihen liittyä.»

Sopii tämän johdosta kysyä, mitä suunnitelmia sosialisteilla on suojeluskuntien suhteen ja mitä he tarkoittavat sanat »saada sellaiseksi». Onko ehkä tarkoitus soluttaa suojeluskuntiin »omia miehiä», koska on osoittautunut, että suojeluskuntien lakkauttamisesta ei kuitenkaan tule mitään.

EUROOPPA SODAN KYNNYKSELLÄ

Maailmansodan viimeinen vaihe ja sen seurauksena solmittu Versaillesin rauha oli ankara isku Saksaa vastaan, joka silloin menetti osan ikivanhoja asuma-alueitaan. Kansa riisuttiin kokonaan aseista ja suunnattomien sotakorvausten kautta saatettiin ennen kuulumattomaan taloudelliseen ahdinkotilaan. Toistakymmentä vuotta kamppaili Saksan kansa elämästä ja kuolemasta, ja oli aikoja, jolloin sen puolustuskyky jo näytti herpautuvan ja maa joutuvan samaan punaiseen hiidenkattilaan kuin itäinen naapurimmekin.

Tuska sydämessä seurattiin meidän maassamme Saksan järkyttävää kamppailua olemassaolonsa puolesta, sillä tiedettiin hyvin, että sen lopputulos tulisi vaikuttamaan ratkaisevasti myös meidän kohtaloomme. Saksan sortuminen olisi merkinnyt Euroopan joutumista maailmanvallankumouksen tielle, ja meille se olisi merkinnyt itsenäisyytemme menetystä.

Viime hetkessä kääntyi kohtalon pyörä kuitenkin toiseen suuntaan. Saksan kansan keskuudesta nousi esiin mies, joka johti kansansa alennustilasta uuteen kansalliseen herätykseen. Versaillesin häpeän ies karistettiin harteilta ja kansa kohosi suurimpaan yksimielisyyteen, mitä mikään kansa koskaan on kokenut. Euroopan sydän oli jälleen terve, ja punaisen Venäjän uhka siirtyi tuntemattoman etäisyyden päähän.

Jos me tarkastamme Euroopan tämän hetken suuria elinkysymyksiä, piirtyy meidän eteemme kahden vastakkaisen maailmankatsomuksen sovittamaton taistelu. Toinen näistä maailmankatsomuksista edustaa länsimaista kulttuuria, jonka vaikutuspiiriin mekin kuulumme, ja toinen edustaa idän kommunismia, joka pyrkii hävittämään maailmasta kaikki ne pyhät arvot, joita me vuosisatojen kuluessa olemme oppineet kunnioittamaan. Länsimaisen kulttuurin etuvartija ja sen voimakkain puolustaja on Saksan kansa, joka on omassa keskuudessaan toteuttanut yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden. Idän kommunismia edustaa taasen Neuvosto-Venäjä, joka jo parikymmentä vuotta on hionut aseitaan länsimaisen kulttuurin tuhoksi. Näiden kahden vastakkaisen maailmankatsomuksen välistä aseellista yhteenottoa on mahdoton välttää, ja on vain ajan kysymys, koska niiden välinen kamppailu, joka voi kehittyä uudeksi maailmansodaksi, tulee alkamaan.

Viime syksyn ja erityisesti viime viikkojen tapahtumia on arvosteltava yksinomaan tältä pohjalta, eikä ole epäilystäkään siitä, etteikö Saksan esiintyminen Tshekkoslovakian kysymyksessä olisi vain merkki siitä, että se on peruuttamattomasti päättänyt ryhtyä taisteluun itää vastaan. Saksa tarvitsee Tshekkoslovakiaa sodan tullen välttämättömänä astinlautanaan, ja siksi sen on täytynyt turvautua jyrkkiin keinoihin.

Ilmeisesti ovat Tshekkoslovakian nykyiset poliittiset johtajat kuitenkin ymmärtäneet sen maailmanhistoriallisen tehtävän suuruuden, johon Saksa varustautuu, ja nimenomaan siitä syystä miekaniskutta alistaneet maansa naapurinsa yliherruuteen. Tämä kannanotto on vaatinut tavatonta uhrautuvaisuutta ja itsehillintää, ja on siihen suhtauduttava erikoisella kunnioituksella, sitäkin suuremmalla syyllä, kun se on merkinnyt suurinta uhria, mitä mikään kansa voi antaa.

Tshekkoslovakian alistuminen, vaikka se on tapahtunut ankaran poliittisen painostuksen jälkeen, merkitsee sille itselleen kuitenkin eräässä suhteessa voittoa, sillä sen kautta se säästyy joutumasta sodan jalkoihin, jossa se olisi kuitenkin menettänyt ei ainoastaan

itsenäisyytensä, vaan olisi sen lisäksi täydellisesti tuhoutunut. Joka tapauksessa on käynyt niin, että Tshekkoslovakia, joka aikaisemmin oli Neuvosto-Venäjän poliittisen vaikutusvallan alainen ja muodosti Saksan sydäntä vastaan kohdistetun tikarin, on nyt muuttunut Saksan ensimmäiseksi marssitieksi itään.

Saksan itää vastaan suunnitteleman taistelun pohjalta on arvosteltava myös sen esiintymistä Romaniassa, Unkarissa ja Liettuassa ja muissa naapurimaissa, joissa sen tuskin tarvitsee käyttää yhtä jyrkkiä toimenpiteitä, koska on luultavaa, että nämä maat itse tulevat ymmärtämään, mikä merkitys niiden omalle tulevaisuudelle tulee olemaan, jos idän uhka niiden pään päältä katoaa, ja siitä syystä tarjoutuvat vapaaehtoisesti tukemaan Saksan pyrkimyksiä.

On muistettava, että Saksan katseet kääntyvät itäänpäin myös luonnonlakien välttämättömyydestä, sillä ahtaalle alalle Keski-Eurooppaan puristettu kansa ei siellä enää voi saada toimeentuloaan. Se tarvitsee itselleen lisäalueita voidakseen turvata vastaisen toimeentulonsa, ja kun ei sillä enää ole käytettävissä vanhoja alusmaitaan, on sen pakko suuntautua itään. Koko maailma tietää, että erityisesti on Saksa kohdistanut katseensa Ukrainaan, josta se voi muodostaa vastaisen vilja-aittansa ja jonka luonnonrikkaudet tulevat monella tavalla muutenkin olemaan sille hyödyksi.

Todennäköistä on, että Saksan kansa ei seiso yksin varustautuessaan taistelemaan itää vastaan, vaan että sen rinnalla on kaksi suurta valtakuntaa, Italia Euroopan mantereella ja Japani Aasiassa, jotka molemmat edustavat suurinpiirtein samaa maailmankatsomusta ja jotka tarpeen vaatiessa ovat valmiit asein tukemaan liittolaistaan. Sensijaan tiedetään hyvin, että lännen suuret demokratiat, Englanti ja Ranska, seuraavat karsain mielin Saksan nousua yhä suurempaan mahtiin, mutta tuskin on kuitenkaan luultavaa, että ne, sodan puhjetessa Saksan ja Neuvosto-Venäjän välillä, sekaantuvat ainakaan asein tapahtumain kulkuun.

Millaiseksi suurvaltain lopullinen ryhmittely sodan tullen muodostuneekin, on joka tapauksessa varmaa, että uusi maailmansota tulee perusteellisesti muuttamaan Euroopan kartan jälleen, ja jos länsimainen maailmankatsomus selvityy siinä voittajana, suorittaa Saksan kansa maailmanhistoriallisen teon, jonka vaikutukset tulevat tuntumaan kaikkialla.

Maailmansodan uhkan edessä — ehkä on kysymys aivan läheisestä tulevaisuudesta — on aivan välttämätöntä, että meidän kansamme nopeasti kokoaa voimiaan jälleen yhteen ja että erityisesti valkoinen Suomi liittyy läheiseen yhteistoimintaan, sillä sen tehtävänä on nyt ohjata itsenäinen Suomi rajumyrskyn lävitse jälleen tyynempiin vesiin.

Voidaan hartaasti toivoa, että meidän kansamme saisi säilyä uuden maailmansodan sivustakatsojana, ja kaikki voimat on sen hyväksi jännitettävä, vaikka ymmärrettävää onkin, että meidän asemamme tulee sodan tullen olemaan erittäin vaarallinen ja uhanalainen.

Suokoon kohtalo, että me saisimme säilyttää ei ainoastaan itsenäisyytemme, vaan että me sodan jälkeen saisimme nähdä kansamme aseman itsenäisenä maana entistä turvatumpana.

Sosialistiporvaristo.

Tunnettu vapaustaistelija, kirjailija Juhani Siljo, joka intomielisesti osallistui ase kädessä itsenäisyystaisteluumme ja menetti henkensä sodassa saamiensa haavojen takia, kirjoitti vuonna 1917 seuraavat sanat:

»Sosialismillakin on porvaristonsa — ovelin, laskevin kaikesta porvaristosta: se nauttii kaikkia porvarillisen yhteiskunnan etuja, koko köyhälistön luottamusta ja turvaa, mutta ei asetu vastuuseen mistään, — suojaa mainiosti nahkansa joka puolelta.»

Nämä sanat sopivat mainiosti tänä päivänäkin epiteetiksi niille miehille, jotka kansainvälisten juutalaisten antamien ohjeiden mukaan johtavat Suomen työväestöä.

Tilausmaksut.

Lehtemme tilaajille on kirjeellisesti ilmoitettu lehden ilmestymisajassa tapahtuneesta muutoksesta ja ehdotettu, että suoritettu tilausmaksu siirrettäisiin käsittämään vuosien 1939—1940 tilausmaksun.

Kustaa Vaasa on valmis kuitenkin palauttamaan tilausmaksut niille tilaajille, jotka eivät hyväksy tapahtunutta muutosta.

Helsinki 1939 . K. F. Puromiehen Kirjapaino O.-Y.

MITÄ ON POLITIKOITSIJA?

„Täydellinen nolla personallisiin mielipiteisiin nähden, tiedoiltaan keskinkertaisuus, henkilö, jolla on samat yleiset tunteet ja intohimot kuin joukoilla, henkilö, jolla ei ole muuta ammattia kuin politiikka ja joka kuolee nälkään, jos hän ei saa toimia valtiollisella uralla.“[1]

EMILE FAGUET

---

[1] Tämä ranskalaisen tiedemiehen lausunto määrätynlaatuisista politikoitsijoista on sovellettavissa myös meidän oloihimme, jossa politikoiminen laajoissa kansalaispiireissä, varsinkin kansanrintaman keskuudessa, on muodostunut ainoaksi ammatiksi. Syynä kansamme rikkinäisyyteen onkin ilmeisesti juuri tämä onneton asiantila, että valtiollisen elämämme johdossa on henkilöitä, jotka ajattelevat vain omia, ja parhaassa tapauksessa puolueensa etuja, mutta unohtavat isänmaan edun ja sen vaatimukset.

KUSTAA VAASA

- *KUSTAA VAASAN päämääränä on valkoisen rintaman muodostaminen ja kansamme eheyttäminen.*
- *KUSTAA VAASA ilmestyy vuonna 1939 yhteensä 7 erillisenä numerona ja vuonna 1940 yhteensä 12 erillisenä numerona.*
- *KUSTAA VAASAN tilaushinta on tänä vuonna 25 mk ja ensi vuonna 50 mk; molempien vuosien yhdistetty tilaushinta on 65 mk.*

Irtonumerohinta 5 mk.

Helsinki 1939 . K. F. Puromiehen Kirjapaino O.-Y.